

Brassói Lapok

XXXVIII. évfolyam
109. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Szombat
1932. évi május 14

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre havonként 60 lej, póstaí széküldéssel; Brassóban és mindazon helységeken, ahol a kihordás nem pósta után történik, a kihordónak a kézbesítési díj külön megfizetendő. Ez a kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. Magyarországra negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — Az előfizetési díj átutalható postautalványon vagy fizethető nyugta ellenében a lap utolsó oldalán felsorolt pénzbeszedő-megbízottaink kezéhez. Magyarországon postatakarékpénztári számlánk száma 12,174. **HIRDETÉSEK** díja 6 lej, szövegoldal elhelyezve 8 lej négyzetcentiméterenként Hirdetési díjak előre fizetendők

A kormány átszervezése és Jorga lemondási szándékai

ISMÉT FORR AZ ÜST

Az óliberálisok megkezdették a kormányzat ellen a nagy rohamot — Eldördültek az első nehézsúlyú frázisok Csernovichban — Ha szavakkal ölni lehetne, akkor a kormány már rég halott volna — Események Averescu és Goga között vitriolsegédlettel — Komor felhők a pénzügyi horizonton

Kellemes bukások kecsegtetnek a politika frontján

Bukarest, május 12.

A politikai üst, amely a parlamenti szeszón bezártával kánikulai eseménytelenséget ígért, váratlanul és erőteljesen forni kezdett. Az érdeklődés előterében természetesen a kormány átszervezésének régóta húzódo kérdése áll, amely tegnap részben valóság is lett: Vasilescu Carpen kereskedelmi miniszter és több tárcanélküli miniszter, valamint államtitkár távozni kényszerült a kormányból. A lét-számszökkenéssel azonban még távolról sincsen megoldva a probléma. Egyrészt azért nem, mert a jövő hét folyamára még lemondás is várható, másrészt azért, mert igen komoly forrásból származó hírek szerint

JORGA LEMONDÁSA

is fenyeget, illetve kecsegtet. E lemondásnak,

amennyiben tényleg bekövetkeznék, a francia pénzügyi szakértők lennének az okozói, akik az ország finánciális helyzetének átvizsgálása után tudvalevőleg a hadügyi költségvetésen kívül a közoktatásügyi költségvetés erőteljes csökkentését is kívánták. Jorga, aki egyben a közoktatásügyi minisztérium vezetője is, mereven ellene van ennek a csökkentésnek, ami érthető is, hiszen a redukció önkéntelenül maga után vonná a tanári és tanítói kar jelentős részének elbocsátását. Már pedig Jorga véresen megtépzott népszerűsége nem viselné el ezt a „tömeg-leépítést.”

A kormányfő tehát ellenáll s azt követeli Argetoianutól, mint pénzügyminisztertől, hogy a külföldi szakértők által követelt költségcsökkentést más minisztériumon spórolja be. Ami a költségvetési helyzet józan ismerői

előtt lehetetlen feladatnak látszik. De éppen, mivel a feladat lehetetlen, Argetoianu megoldhatja, amint eddig sem tette egyebet, mint lehetetlen pénzügy-ekvilibrisztikai műveleteket bolygított le zsonglörhöz illő ügyeskedéssel.

A miniszterelnök álláspontja most az, hogy amennyiben a közoktatásügyi költségvetését nem csökkentik, marad. Amennyiben pedig csökkentik, megy.

Nem értjük, miért ez a dilemma? Hiszen a kérdés már rég megoldódott. Akár csökkentenek, akár nem, a minisztérium úgy sem fizet.

Ez a nemfizetés pedig egy oly fix pont, a melyre Jorga feltétlenül építhet.

Amint — sajna — fog is építeni.

A liberálisok gyilkos rohama

Eugen Titeanu:

„Miért szenvedünk, miért puszták az ország mezőségei egyik határtól a másikig, miért fénytelenk a városok, miért oly naptalan az ország élete, miért sötéti el gyászfénytől mindenkinék a tekintetét? Mert Romániát odadobták kísérleti politikusok játékaiknak...”

Duca:

„A kormány a nemzet balsorsa és távoznia kell!”

E nyilatkozatokból láthatjuk, hogy a liberálisoknál szélsőséges harci kedvben, lendületben és elszántságban nincsen hiány. Csúpan az a baj, hogy azok, akik a kormányt ily féktelenül szidalmazzák egyesítendő működése miatt, azonosak azokkal a politikusokkal, akik 1931. júniusban szoros fegyverbarátságban állottak a most legyalázott rendszerrel, sőt éppen egyedül ők tették parlamenti támogatásukkal lehetővé azt, hogy a Jorga-Argetoianu házasság még ma is fennállhasson.

Goga és Averescu

között szövődik a politikai helyzet harmadik tragikomikus bonyodalma. Ugyanis az öreg tábornok semmiképpen sem tudja felejteni Goga zászlóhagyását és egymásután leplezi le volt alvezérének kétes politikai cselekedeteit. Amiben nem is volna hiba, hiszen a purifikáció tiszteltreméltó tevékenység. Averescu hadjárata azonban mégis erköletelen és visszataszító: Ugyanis Goga ezeket a cselekedeteit, mint belügyminiszter, Averescu miniszterelnöksége idejében követte el.

Ez az izléstelen erköletlen utónemzés általában jellemző Averescura. Multikoriban Argetoianut támadta meg gyanus pénzügyi műveleteiért, amelyeket 1922-ben bonyolított le, szintén Averescu kormányában. Most Gogát támadja az 1926-os választások erőszakos voltáért.

— Nem beszélek örömmel erről a kérdésről, — nyilatkozta idevonatkozóan Goga, — mert Averescu marsalltól való elválásom szinte kötelességemmé teszi, hogy tartózkodjam a mi kettőnk régi viszonyára való minden vitától. A régalmakra, amelyek engem értek, az egyetlen válaszom mindig a következetes hallgatás volt. Egész izléstelennek tetszik előttem egy felbontott politikai házasság

letben és elszántságban nincsen hiány. Csúpan az a baj, hogy azok, akik a kormányt ily féktelenül szidalmazzák egyesítendő működése miatt, azonosak azokkal a politikusokkal, akik 1931. júniusban szoros fegyverbarátságban állottak a most legyalázott rendszerrel, sőt éppen egyedül ők tették parlamenti támogatásukkal lehetővé azt, hogy a Jorga-Argetoianu házasság még ma is fennállhasson.

A kormány cselekedeteiért tehát a liberális párt, bármilyen harcias színjátékok játszik is most, teljes mértékben felelős. A csernovici offenzíva pedig legalább annyira komikus, mint amilyen dörgedelmes és elrettentő.

A kormány cselekedeteiért tehát a liberális párt, bármilyen harcias színjátékok játszik is most, teljes mértékben felelős. A csernovici offenzíva pedig legalább annyira komikus, mint amilyen dörgedelmes és elrettentő.

Ezek szerint tehát Goga a marsallt nem véli a „jobb körök”-höz tartozónak.

Egyébként Goga, aki a múlt héten azzal kellett feltűnést, hogy egy hónapon belülről rendszerváltozást jósolt, bejelentve, hogy ő jön kormányra, e héten az alábbi kijelentéssel vonta magára a közfigyelmet:

— Az én pártom nem párt többé, hanem maga az egész ország!

Erdekes.

Nem is tudtuk, hogy olyan liliputi birodalomban lakunk.

A PÉNZÜGYI HELYZET

az, ami végül megkülönböztetett figyelmet érdemel. Ez a helyzet, kár is külön hangsúlyozni, igen szomorú. Sőt drámai. Klasszikus tragédia számokban elbeszélve.

A nyilvánosságra került jelentésekből kitűnik, hogy ez év első harmadában a költségvetés számlájára 3140 millió lej inkasszált a kincstár. Ezzel szemben a múlt év első három hónapjában a bevétel 5482 millió lej volt. Tehát az esés mintegy negyven százalékos.

A kormány, hírek szerint, azzal mentegeti a sötét eredményt, hogy időközben az agrártermékek ára nagyon lezuhant. Ez a védekezés, mint általában minden kormányvédekezés, távolról sem állja meg a helyét. Ha ugyanis a múlt év első negyedének aait összehasonlítjuk az ezévi árakkal, akkor a következő táblázatot kapjuk:

KUKORICA:	1931.	1932.
Január	200	180
Február	215	200
Március	222	220
ARPA:		
Január	210	270
Február	220	320
Március	235	310
BUZA:		
Január	365	280
Február	350	315
Március	310	340

Az árhullámzás, mint e táblázat kétségbevonhatatlanul igazolja, oly kicsiny, hogy az semmiesetre se indokolja a 40 százalékos zuhanást. Inkább az az igazság, hogy a kormány tehetetlenül áll a finánciálakkal szemben.

Aminek persze mi isszuk meg a levét. Ámbár sosem szabad tulzottan pesszimistának lenni. Mert mindig akad valami kedvező mozzanat is. Mint például most az az információ, hogy a kincstári hiány nem tizenegyezer millió lej, hanem csak tízezer millió lej. (m.)

Rist és Argetoianu tanácskozásai

Bukarest, május 12.

A Nemzeti Gazdasági Tanács ülése után Argetoianu pénzügyminiszter fogadta Rist francia pénzügyi szakértőt, aki már a délelőtti folyamán kihallgatást kért a pénzügyminisztertől. Kiszivárgott hírek szerint Rist és Argetoianu teljesen tisztázták a helyzetet, amely a legutóbbi franciaországi események, de elsősorban az ottani választások eredménye következtében lényeges változáson esett keresztül. Rist jelentést tett a pénzügyminiszternek a francia szakértői csoport eddigi munkájáról, ugyanakkor azonban bejelentette azt is, hogy most már nem tehet elhatározó lépést mindaddig, amíg Párisból utasításokat nem kap, vagy ő maga személyesen nem tájékozódik.

Hosszabb tanácskozás után Argetoianu abban állapodott meg Rist-tel, hogy hasznosabb volna, ha személyesen utaznék fel Párisba. Így aztán Rist Auboin és Auboin két munkatársa kíséretében valószínűleg vasárnap, vagy hétfőn utakelnek Páris felé.

Rist utasította az egyelőre még Bukarestben maradó többi francia szakértőt is, hogy sürgősen fejezzék be munkájukat s aztán ők is utazzanak haza Párisba.

Május 21-én még egy órával előretolják a mutatókat

Bukarest, május 12.

A parlament legutóbbi ülészakán megszavazott speciális törvény értelmében minisztertanácsi határozattal életbeléptetik a nyári időszámítást. A határozatnak megfelelően.

május 21-én éjszaka 12 órakor az összes órákat hivatalosan egy órával előretolják.

Ez az előretolt időszámítás október 2-ig lesz érvényben.

Kibabrálás

Szinhely: az egyik brassói nagybank. Szereplők: Vezérigazgató, Vidéki ügyfél, Pénztáros Taxisofför.

Vidéki ügyfél (irattáskával, okmányok tömkelegével, jámbor, de megfontolt és mindenre elszánt óhajjal): Vezérem, ime egy ugynevezett meghitelezés javamra. Csekély 400.000 lej. Erről szeretnék önrel tárgyalni.

Vezérigazgató (hatalmas, kamatlábakon nyugvó karosszékekben, amelyet a betétesek bizalma párnázott puhára): Beszélhetünk a dologról. Elcsevegphetünk. Legszebb tett ugyanis a beszéd, amely nem fejeződik be a hivatalos pénztári óra leteltéig.

Hosszu és kölcsönösen hatástalan dumát következik, amelynek végeztéig elmehetünk sörözni és sóskiflit tizóraizni. Borotválkozásra is van idő. Sőt végigandaloghatunk a Cenk sétányán is. Mire visszatérünk a bankba, az események viharosan kifejlődtek. Ime:

Vezérigazgató: Pénztáros ur, fizesse ki ezt az embert. De mert olyan vakmerő és mindenre elszánt, az összeg felét folyósítsa apróban!

Vidéki Ügyfél (hangtalanul megsédül, majd levegő után kapkod): Vezérem, ez nem eljárás. Hogy a fenébe vigyek magammal ennyi vacak aprópénzt vidéki ipartelepemre. A vonat sem bírja el!

Vezérigazgató: Mi? Ön nem fogadja el az állam valutáját? Azonnal telefonálok a rendőrségre.

Vidéki Ügyfél: Ezt már ismerjük! Be fogja mondani, hogy szidtam az uralkodót, megsértettem az államot s azt is tudom, hogy a törvényszék fel fog menteni. Ezenél ünnepélyesen kijelentem, hogy a pénzt igenis átveszem. Tessék nekem azt a potom kétszázszert leszámolni.

Pénztáros (éjnek meredő hajjal): Kérem szépen, én öreg és családos ember vagyok. Én nem élek addig, amíg lepengetem önnek ezt az összeget.

Vezérigazgató: Tessék leszámolni!

Vidéki Ügyfél (foghegyről): Asszony verve, pénz olvasva jó. Nem kívánhatja, hogy vétkesek s kicsontosodó tradíció ellen és forradalmat teremtsék a pénzátvétel történetében. Sziveskedjék csak leszámolni azt a potom kétszázszert.

Pénztáros (kibont egy ötlejesekből összeállított pénztekerest): Most estig itt güröghetek, amíg magának leolvassom az egészemet. Egy. Kettő. Három... Pardon...

Vidéki Ügyfél: Na látja! Egy lejeseket csomagolnak az ötlejesek közé... Belátja, hogy nem tekinthet el a megszámlalástól.

Pénztáros (a második pénztekerest): Nézzé uram! A Vezér visszavonult. Vegyen át hatvanezret, vacak hatvanezret apróban. Öt perc alatt már készen is vagyunk. Turós-kapros palacsinta van ebédre. Beláthatja uram... Ne tegyen csuffá öreg koromra, uram... Vegye át azt a hatvanezret olvasatlanul. A többit pedig adom bankóban.

Vidéki Ügyfél: Maguk akartak velem kibabrálni? Na gyerünk, drága az időm... Pénztáros: Már meg is vagyunk. A nehezét pedig én viszem az autóba...

Két perc múlva:
Taxisofför: Tán csak nem pénzt visz a nagyságos ur? Mennyit?

Vidéki Ügyfél: Sokat. De még nem volt időm átolvastani az egészemet.

Taxisofför: Nem vicc az kérem bankba pénzt betenni, de kihozni onnan?! (Il- lő respektussal gázt ad a motornak). Kunszt az kérem... S pláne olvasatlanul... Itt van közel a rendőrség. Mehe- tünk kérem arrafelé is?...

— fz —

Munkaidő alatt beomlott a plafon

Arad, május 12.

Ma reggel az Asztalos Sándor-utcában Printz Jakab cipész arra lett figyelmes, hogy műhelyének plafonja mintegy huszonöt centiméter szélességben hirtelen megrepedt. Printz nem veszítette el lélekjelenlétét; kiszaladt a helyiségből és alig ért ki az utcára, amikor műhelyének plafonja hatalmas dö- rejével beomlott. A balesetért a házigazdát ter- heli a felelősség, aki többszöri figyelmeztetés ellenére sem javította meg a rozoga tetőze- tet.

Letartóztattak

egy aradi nagykereskedőt

A milánói kaland után Aradon fogták el Hirschfeld Mórt

Arad, május 12.

Feltűnéskeltő letartóztatást foganatosított ma az aradi ügyészség.

Hirschfeld Mór vagyombukott kereskedőt, aki évekkal ezelőtt Arad leggazdagabb keres- kedőinek egyike volt, váratlanul őrizetbe vették, azzal az indokolással, hogy hamis könyveket vezetett.

Hirschfeld Mór már egyizben elszenvedett

egy hosszabb börtönbüntetést, még pedig Olaszországban, ahová milánói hitelezői bu- kása után valamilyen ürüggyel kicsalták. Hirschfeldet ott az olasz bíróság három évre ítélte, büntetés leszállítás következtében azon- ban nemrégén kiszabadult és visszatért Aradra.

Hirschfeld mostani újabb letartóztatását a vádtanács harminc napra megerősítette.

A meggyilkolt Doumert zokogó közönség kísérte utolsó útjára

Három herceg és egy császár ment az Elnök koporsója után

Páris, május 12.

Franciaország meggyilkolt köztársasági elnökét, Paul Doumert, csü- törtökön dél- előtt kísérték utolsó útjára. A két napig tartó esőzés után ma nyu- godt időre eb- reddt Páris la- kosága, noha az eget ma is komor, olmos felhők borítot- ták. Már kora reggel hatal- mas tömeg gyülekezett azokon az utvona- lakon, amelyeken a temetési menetnek el kellett haladnia.

Az Élysée-palotához, amelynek trianoni termében Doumer holtteste három napig feküdt ravatalon, félnyolckor kezdtek ér- kezni az előkelőségek. Az előkészületek egy félórát vettek igénybe s 8 óra lett mire az Elnök koporsóját lehozták és a temetési menet megindult.

A menet felállítása a következő vot: legelől a köztársasági lovas gárda haladt, utána következett a frontharcosok cso- portja, majd hat koszorus kocsi.

Ezután vontatta hat ló Doumer kopor- sóját.

A gyászkocsi kék-fehér zászlócskával volt teletüzdelve, amelyeket apró gyász- szállagok fogtak át. A koporsó mögött haladt a meggyilkolt Elnök családja és benső barátai. Utánuk teljesen egyedül Lebrun, az új köztársasági elnök. Most a külföld képviselői következtek:

a walesi herceg, az aostai herceg, Pál szerb herceg, az annami császár, aki éppen Párisban tartózkodott és a többi külállamok delegátusai.

Ezután a két törvényhozó ház, a Kamara és a Szenátus tagjai meneteltek, majd a diplomáciai kar tagjai, a bírák, az akadé- mikusok és tábornokok.

A gyászmenetet az utvonalak mindkét oldalán katonaság fogta közre. A házakon mindenütt fekete zászló és gyászszallaggal bevont trikolor lengett.

Féltizkor érkezett a menet a Notre-Da- me-székesegyházhoz. Itt leemelték a ko- porsót, bevitték a főhajóba és az oltár előtt ünnepélyesen beszentelték a holttes- tet.

A közönség közül sokan zokogtak. Mindenki levett kalappal állt, kint az ut- cákon is.

A Notre Dame-székesegyházból a men- etet abba a kis párisi temetőbe vonult, a melyben a Doumer-család sírboltja áll. A meggyilkolt elnök koporsóját barátai vál- lukon vitték utolsó nyugovóhelyére, a melyre pontban féltizenkétórakor rácsa- pódott a nehéz vas- és cementfedél.

BRÜNING:

— A népek már türelmetlenek és nem bírják tovább ideggel

A német kancellár nagy beszéde a birodalmi gyűlés megnyitásán Figyelmeztetés Hitlerék felé

Berlin, május 12.

A hétfőn újra megnyitott birodalmi gyű- lés szerdai 12 óras ülésén amely a késő éjjeli órá- kig tartott, Brüning kancellár hatalmas be- szédben világitotta meg a német kül- és belpoli- tika napirenden levő problémáit. Mindenekelőtt arra mu- tatott rá a kancellár, hogy

a mostani leszerelési értekezleten a nagyhatalmak már közeledni kezde- nek a német állásponthoz, amely az általános leszerelés és a fegyverkezési egyenjogúság elvének a követelésében áll.

Különben a leszerelés, a jóvátételek és a világgazdasági válság ügye nem vá- lasztható el egymástól s ebből a szem- pontból a leszerelési konferencia fel- adata világfeladatává lett.

Téves az a felfogás, amely szerint Eu- rópaiban csak most kezdik a lesze- rést, mert hiszen ezt példátlanul drasz- tikus formában már 14 éve megkezdték, amikor Németországot és szövetsé- geseit erre kényszerítették.

Azt hangoztatta ezután Brüning, hogy nem szabad tönkretenni a népek re- ménykedését, amit a leszerelési konfe- renciához fűztek, mert már türelmetle- nek és nem bírják tovább ideggel.

Az értekezlet meghiusulása végzetesen kihatna a világgazdasági helyzetre is.

A jóvátételi kérdésre áttérve kijelen- tette, hogy a világ szeme Lausanne-on függ. Egyébként ebben a tekintetben a német kormány felfogása változatlan, ami azt jelenti, hogy legfontosabb a po- litikai adósságok teljes törlése. El kell tűnnie az adós és hitelező államokra va- ló elkülönítésnek, mert csakis így nyílik meg az út a népek együttműködéséhez. Egyes érdekeltek ugyan nem ezt vallják és még mindig remélik, hogy Németor- szágot néhány év múlva ismét fizethet, ezek azonban gondolják meg, hogy va- lóságilag elképzelhetetlenek olyan felté- telek, amelyek jövőbeli fizetéseket szab-

nának meg. A normális viszonyok hely- reállítását csak a gazdaságilag érdekeltek együttes erőfeszítése teremtheti meg. Ha ezek a feltételek teljesülnek, Németor- szágot hajlandó a vámfalak fokozatos le- építéséről tárgyalni.

Beszéde második részében a kancellár támadta a nemzeti szocialistákat, akik nem gondolják meg, hogy megfontolatlan kritikájuk milyen átkos hatást kelt a külföldön.

Németország ma már nem áll elszige- tetlen és ezért meg kell őriznie nyugal- máit, ha el akarja érni a célt, amelyet sikerült megközelítenie.

Brüning hatalmas beszámolójával kap- csolatban nagy vita fejlődött ki, amely- nek a során a kommunisták és a függet- len szocialisták ugyanugy, mint Hitler- rék, bizalmatlansági indítványt terjesz- tettek be a kormány ellen.

A pervesztes fél a bíró ölébe rakta gyermekeit, hogy tarlsa el őket

Nagyvárad, május 12.

Az itteni törvényszék ma nyolchónapi fogházra ítélte Marusca Teodor dengele- gi gazdát, aki egy legutóbbi birtokpere- nek tárgyalásakor, miután kihirdették előtte, hogy a pert elvesztette,

nekirohant a bírónak, belenyomta a székébe és két kis gyermekét, akiket magával hozott a tárgyalásra, a bíró ölébe ültette, azzal a felkiáltással, hogy, ha elvette a vagyonomat, akkor tartsd el a gyermekeimet.

A szegény gazda dührohama most azután — csekély nyolchónapi szabadságvesztés- ébe kerül.

Bírói felszámolást kért négy brassói cég

Brassó, május 12.

Az eladósodott kereskedelmi és iparváll-alatok helyzetének megkönnyítésére a parla- ment közvetlenül az ülészak vége előtt meg- szavazta a bírói felszámolásról szóló tör- vényt. Brassóban még egyetlen kereskedő sem élt ezzel, most azonban egyszerre négyen is kérték a brassói törvényszéktől a törvény alapján való felszámolást.

A bírói felszámoláshoz folyamodott cégek: az Unirea nyomdai műintézet, amelynek passzívja 4.832.658 lej, Tellmann Béla sza- bó-cég, Tompa Lajos Kut-utcai és Király La- jos Kolostor-utcai kereskedők.

A cégek közül egyetlen volt Király Lajos, aki kényszerezetségi állapotban kérte a bí- rói felszámolást.

Kivégeztek nyolc kommunistát Peruban

Lima, május 12.

A perui legfelsőbb hadbírószak a kommu- nisták közül, akik lázadásra bujtogatták a tengerészeket és katonákat,

nyolcat halálra, tizennégyet pedig 15-15 lőfi fegyházra ítélte.

A halálos ítéleteket már végre is hajto- ták.

Tordamegyei események

Torda, május 12.

Sulyos baleset történt Aranyosgyéres kö- ségben, az ottani Agyagipar R. T. üzemében. Az egyik, mozgásban levő prégép elkapta Abrahám József munkás balkarját és azt tő- ből levágta. A felelősség megállapítására megindult a vizsgálat. — A tordai rendőrség letartóztatta Úveges Károly 32 éves tordai lakost, aki a Sibianu-féle fűszerüzletből 6500 lej értékű árut lopott el. Úveges valamikor járásbírói irnok volt. — A tordai Magyar Párt a napokban tartotta intézőbizottsági ülését, amelyen egy népiroda felállítását ha- tározták el. — A tordai kereskedők és iparo- sok elhatározták, hogy a tulmagas adók el- leni tiltakozásul küldöttséget menesztenek Bukarestbe. A küldöttség Jorgát és Argetoia- nut keresi fel.

Megverte a Spárta a Ferencvárost

Prága, május 12.

A cseh és magyar válogatott szerda délutá- ni mérkőzése 1:0 (0:0) eredménnyel végző- dött. A magyar vereség oka az, hogy a Fe- rencváros csapata fáradtan állott ki a meccs- t a pihent Spártával szemben.

Forum Mozgó

BRASSÓ. Telefon 145.

Premiér egész Románia részére!

Premiér egész Románia részére!

Péntek, május 13-tól kezdve bemutatja:

„Autóval... pénz nélkül“

című elragadó 100%-os német hangosfilm-vígjáték slágert.

A főszerepekben:

Dina Gralla, Paul Kemp, Igo Sim, Iacob Tiedtke

Monopol: Fortuna-Film Bukarest.

Legújabb Fox heti hiradó.

Egyre riasztóbb hírek érkeznek a forrongó Jugoszláviából

A bécsi lapok értesülése szerint a lázongás a hadseregére is áttérjedt

Az egyik külföldre menekült tiszt részletes felvilágosítást adott a jugoszláviai helyzetről

Grác, május hó 12.

A jugoszláviai katonai összeesküvésről és parasztdélről elterjedt hírek szívesen tartják magukat, bár Belgrád következetesen cáfolja, vagy gyengíti őket. Az a jugoszláv tiszt, akinek a marburgi összeesküvés közlő sikerült Ausztriába menekülnie, azt beszéli, hogy

a hadseregben „fekete kéz”-szervezet működik, amely a diktatúra lerombolását és a köztársaság kikiáltását célozza. Szerinte az általános gazdasági és politikai elkeseredés miatt a lakosság nagyrésze forrong, miután

a tisztviselők, tanárok, tanítók és a nyugdíjasok még nem kapták meg sem

áprilisi, sem májusi illetményeiket.

A parasztság megmozdulásainak az elfojtására a kormány a legszigorúbb intézkedéseket fogantatosította. A boszniai Bugojno községben például

háromezer paraszt megostromolta a gabona-raktárakat s teljesen kifosztotta azokat.

Erre a vidékre négyszáz csendőrt küldtek ki.

A bécsi keresztény-szocialista és monarchista Reichspost ennél is többet tud, a mennyiben arról ad jelentést, hogy

Jugoszlávia valósággal forrong, s hogy a marburgi helyőrségben leleplezett összeesküvésen kívül más helyőrségekben

is szervezkednek a tisztek.

Az utóbbi hetekben eszközölt csapat-eltolásokból a lap arra következtet, hogy a Marinkovics-kormány által leplezett diktatúra elleni mozgalom már a hadseregére is átsapott.

A tisztii összeesküvés célja — mint annakidején Spanyolországban — állítólag a dinasztia eltávolítása, a köztársaság kikiáltása és az államnak konferenciás alapon való újjászervezése.

A párisi Havas iroda különben a marburgi tisztii összeesküvéssel kapcsolatban magához a belgrádi belügyminisztériumhoz fordult felvilágosításért. A jugoszláv

belügyminisztérium szerint Marburgban csak annyi történt, hogy négy tiszt nem akart engedelmessé válni a parancsnak és revolverrel fenyegette meg felebbvalóját. E hivatalos verzió szerint mind a négy tisztet Belgrádba szállították, ahol hadbíróság fog itélkezni felettük. (Hogy került mégis egy szökött jugoszláv tiszt Grácba? A szerk.)

Ugyancsak bécsi jelentés szerint a belgrádi kormány kiutasította Jugoszlávia területéről Samsonov Borbála ismert orosz újságírónt, aki a londoni Times levelezője s a bulgár kormány franciayelvű felhivatalos lapjának, a Bulgarie-nak állandó munkatársa.

A kiutasítás azért történt, mert a hírlapíró egészen hü tudósításokat küldött lapjainak a Jugoszláviában végbeemenő eseményekről s így jelentős része van abban, hogy a forradalmi megmozdulások híre bekerült a világsajtóba.

A legújabb gráci jelentés arról számol be, hogy a külföldi lapokban megjelent tudósítások híre a szigorú cenzura ellenére is beszivárgott Jugoszláviába s ott fokozza a nyugtalanságot.

Számos városban a betétesek megróhták a bankokat s olyan kritikus helyzetbe hozták azokat, hogy kénytelenek a kormány segítségét kérni.

Egyébként tegnap, már olyan híresztelések is szárnyrakeltek, amelyek szerint Sándor király ellen merényletet követtek el. Ezeket a verziókat azonban már az osztrák lapok is cáfolják.

Lindbergh találkozott gyermeke elrablóival, akikkel formális tárgyalásokat folytat

Newyork, május 12.

Az amerikai hatóságok, miután hónapokig hasztalanul nyomoztak a Lindbergh-gyermek után, a napokban teljesen beszüntették a gyermek keresését. Legújabb jelentések szerint

Lindbergh most személyesen találkozott gyermeke elrablóival és megkezdte velük a tárgyalást.

Az apa és a rablók között formális üzleti tárgyalás folyik, amelynek során Lindbergh már csaknem egész vagyonát felajánlotta gyermekéért.

Arról, hogy a tárgyalás milyen eredménnyel végződött, még nem érkezett jelentés.

A rendőrség nem bizik a tárgyalás sikerében és azt hiszik, hogy a Lindbergh-gyerek már nem is él.

Junius 8-án újabb amnesztia lesz

Károly király trónraléptének évfordulóján a politikai bűnösök is kegyelmet kapnak

Bukarest, május 12.

Kormánykörökből kiszivárgott hírek szerint junius 8-án, Károly király trónralépésének az évfordulóján, újabb amnesztia-rendeletet bocsátanak ki, amely a mostaninál is szélesebbkörű lesz.

Ez az amnesztia-rendelet vonatkozni fog mindazokra is, akiket a mostani rendelet kivételként kezel, vagyis nem részesíti őket sem a teljes, sem a részleges kegyelemben. A lapok híradása szerint a politikai bűnösök is minden bizonnyal amnesztiát kapnak junius 8-án.

Megfőrtént az átszervezés

Tasca volt berlini követ lett a kereskedelmi miniszter

Megjelent a két minisztérium és három államtitkárság ideiglenes megszüntetéséről szóló királyi dekrétum

Bukarest, május 12.

A kormány átszervezése meglehetősen gyorsan lebonyolódott. Szerdán még csak nem volt arról, hogy Vasilescu-Carpen ipar- és kereskedelemügyi miniszternek minnie kell s aztán elvesztik méltóságukat Cristi besszarábiai és Tatar Coloman erdélyi miniszterek, valamint Blarcu földmívelésügyi, Buzdugan kereskedelmi és Methes kultuszminisztériumi államtitkárok.

Argetoianu és Jorga gyorsan, márol-holnapra végrehajtották ezt a tervet, hogy sok bajuk ne legyen vele. Vasilescu

Carpen ipar és kereskedelmi miniszter helyét szerdán este a Nemzeti Gazdasági Tanácsban már Tasca volt berlini követ foglalta el.

Csütörtökön délelőtt aztán a király is aláírta a dekrétumot, amelyben Vasilescu Carpen felment, Tascat pedig kinevezi.

Ugyanakkor Tasca már át is vette a minisztérium vezetését, Vasilescu-Carpen pedig elbucszott alantasaitól.

A királyi dekrétum intézkedik a két minisztérium és a három államtitkárság ideiglenes megszüntetéséről is.

Feloszlik az osztrák Nemzeti Tanács

Koncentrációs kormány alakul?

Bécs, május 12.

Az osztrák nemzeti tanács elfogadta a szociáldemokratáknak a Ház feloszlására vonatkozó indítványát, az új választások időpontját azonban csak az őszi ülésszak megkezdésekor fogják megállapítani.

Ennélfogva egyelőre semmi akadálya nincs, hogy

addig polgári koncentrációs kormány alakuljon,

miután őszig még a jelenlegi parlament maradjon együtt.

Lányhán startolt a Nemzeti Gazdasági Tanács

Az első gyűlésen nagyon sokan távo!maradásukkal tüntettek

Bukarest, május 12.

Szerdán délután négy órakor a pénzügyminisztériumban megtartotta első, egyelőre csak formai gyűlést a Nemzeti Gazdasági Tanács. A kiadott hivatalos jelentés szerint ez a gyűlés tulajdonképpen az alakuló gyűlés volt, amely elhatározta, hogy munkatervet dolgoz ki s aztán dolgozni fog a munkaterv megvalósításán.

A bukaresti ellenzéki lapok, — amint ezt már jeleztük is — nem fűznek nagy reményeket a Nemzeti Gazdasági Tanács munkájához. A Tanácsnak 25 tagból kellene állania. Ebből kilenc a jogszabályi tag, 16 a kinevezett. A kormány javaslatára a király eszközli a kinevezéseket. Jelen pillanatban még csak 21 tagja van a Tanácsnak, négy hely üres, ezekre a helyekre még ezután neveznek ki embereket.

A szerdai alakuló gyűlés nem volt olyan ünnepélyes és jelentőségteljes, amilyennek lennie kellett volna.

Ugy a jogszabályi, mint a kinevezett tagok közül többen hiányoztak.

Nem jelent meg Cantacuzino egészségügyi miniszter, aki a kormány átszervezése folytán valószínűleg távozni fog. Elmaradt Vasilescu-Carpen kereskedelmi miniszter is, ami csak megerősíti lemondása hírét. A kinevezett tagok közül hiányoztak a távollevő Madgearu és Mihalache, valamint a beteg Garoflid. Ezeknek volt menteségük az elmaradásra. Camarasescu és Dinu Bratianu elmaradását azonban szándékosnak kell tekinteni s egyben annak a bizonyítékául is, hogy a pártok nem viseltetnek nagy rajongással a Nemzeti Gazdasági Tanács iránt, amelyre nézetük szerint semmi szükség sem volt.

Izgalmak a nagy amerikai léghajó leszállásánál

Az elsodort Akron csak két katona halála árán tudott kikötni

Newyork, május hó 12.

A mint ismeretes, az USA új és legnagyobb léghajóját, az Akron-t, három nappal ezelőtt megkezdett első próbarepülése során elragadta a vihar, amelyben tegnapig hanyódott. Csütörtökön délelőtt azután a léghajó-óriás a san-diegori repülőtéren ismételt megpróbálta a kikötést.

Háromszor is leereszkedett az acélár-bóchoz, kikötnie azonban nem sikerült.

Mi több, a harmadik alkalommal egy szélrohamból felkapta, mégpedig három

katonával együtt akik leeresztett köteleit elkapták.

A három katona közül kettő ötven méternyi magasságból lezuhant, és szörnyethalt, míg a harmadik szerencsésen tartani tudta magát addig, amíg a léghajó legénysége felhuzta a gondolába és ezzel megmentette.

A viszontagságos kikötés szak után csak a negyedik kísérletnél sikerült. Az Akron tehát mindjárt első utjáról csak két ember halála árán kerülhetett biztonságba.

A tavasz megköveteli

hogy bőrét, amelyet a téli ruházat elkényeztetett

NIVEA-CREME

általi gondos ápolással védje. A Nivea-Creme eucerintartalmánál fogva mélyen átítja a bőrt, túplálja és erősíti a bőrszöveteket és élénkíti a borsejtek működését. Így tehát éppen azt az életet hatást fejt ki, amelyre szüksége van a bőrnek, hogy visszanyerje természetes simaságát és rugalmasságát, vagyis a mindenki által óhajtott friss, fiatalos üdeséget.

NIVEA-CREME: Lei 16.00 — 72.00
BEIERSDORF & Co. S. A. R. • Braşov, Strada Juliu Maniu 39

NAPFOLTOK

„A földi élet sorsa a napfoltok ritmikus növekedésétől, vagy csökkenésétől függ.” Így áll az írásban: fehéren feketén. Nem babona, komoly asztrológiai megállapítás.

Az embert egy kicsit dühíti ugyan, de ettől függetlenül nagyon érdekes, a betegek, — így szól a megfigyelés, — mindannyiszor nyugtalanabbak, ha a napfoltok sűrűsödnek és az ember ingerlékenyebb, ha a ritmikus növekedés erősödik. Az életünk rendje és sorunka rendeltetését tehát szoros összefüggésben a napfoltokkal, ami már csak azért is bosszantó, mert valószínűleg igaz és azért bosszantó, mert ismét reánk akarják olvasni, hogy nem természetünkől fogva vagyunk hülyék, hanem — a napfoltoktól.

Az utolsó száz esztendőben egyre jobban és jobban bebizonyítja a tudomány, hogy nem vagyunk emberek. A régi babona emberre és a mai, tudományosan nevelt, ember között mindössze az a különbség, hogy hajdan lovak beleiből és csillagok jelképeiből olvasták fejünkre, hogy sorsunkkal szemben akaratlan bábok vagyunk, ma ellenben napfoltokkal szédítének bennünket. A szédítésnek csak a dialektikája emberibb, maga a szédítés változatosan baromi.

Minden időben és minden korban, hol a babona tudomány, hol pedig a tudományosított babonának védelme alatt elhitjük magunkkal, hogy annak a rengeteg ostobaságnak, amelyet lépés-nyomon elkönetünk, okai nem vagyunk. Ez a szemfényvesztés olyan tökéletes és meggyőző, hogy a végén hisszük is már szinte: bennünk tengernyi a jószág és határtalan az értelem, csak éppen a napfoltok a kegyetlenek, amelyek nem türik, hogy „ritmikus növekedésüknek” periódusában értelmünk életet élhessen és jószágunk kihasználhasson. Argetoianunak semmi köze a konverzióhoz, Ristnek a költségvetéshez, Czuzának a fajpedelemhez és a termelési akaratnak a krízishöz: mindennek csak azok az átkozott napfoltok az okai. Nem tudunk megélni, mert sűrűsödnek a napfoltok és nem tudunk guzsbaköltött emberi életünk meztelességéhez visszaverődni, mert most meg csökkentek a napfoltok. Adót nem azért nem fizetünk, mert nincs miből adót fizetni és ruhát nem azért nem vetünk testünkre, mert kenyerre sem telik, hanem kizárólag és egyedül annak okából, mert a „ritmikus növekedéssel” újfent baj van és amíg ezzel a „ritmikus növekedéssel” baj lesz, addig ilyen lesz a világ, mert benne ilyené lett az ember.

Ha jobban a dolgok mélyére hatolunk, nem is kicsit, de nagyon dühítő ez a napfoltteória. Ugyanolyan dühítő, mint az a felhívás, amelyet éppen ma Lloyd George, aki egyébként értelmes politikus és itt-ott mélyen látó lélekbuvár is, kürtöl világgá és amely felhívásnak az a konkluzója, hogy „tiz évvel ezelőtt nem lehetett még a józan emberi értelemlre hivatkozni, ma, tiz évvel később, nem lehet már az emberi értelem józanságára appellálni.”

Tiz évvel ezelőtt nem értettük még a dolgokat, ma meg már nem változtathatunk a dolgokon!

Tiz évenként mindig kitalálják, hogy tiz évvel ezelőtt miért voltunk ostobák és minden bizonyítással ujjongva tiz év múltán a fejünkre olvasnak majd, hogy ma hol követtük el a szörnyű hibát.

Ezen a napfolt és agy-árnyék teórián sürgősen változtatni kell. Az ember tudatos lebecsülésének és félreállításának tévtanát máglyára kell vetni. Az embert, aki hirdeti, ugyanolyan máglyára. A tejeire!

Semmi kétség: bolondok háza a világ, de vitathatatlan: az ember benne nem bolond. Mikor a pénzt zsebre kell tenni, ha a társunkat ki kell szipolyozni, ha előnyöket és monopoliákat kell kiharcolni, mindenkinek megvan a magához való kis esze. Céltudatos és szabad akaratú ki tudtuk használni az élet lehetőségeit, amíg az életnek lehetőségeit fenéki ki nem használtuk és csak mióta az élet minden lehetőségét felhabzóztuk, azóta hirdetik, hogy a dolgok másképpen nem is mehetnek, mert már „késő”, meg mert éppen most „napfoltok” bolondoznak.

Amíg a világ gazdasága a világnak gazdagságot adott és amíg annak a gazdagodási

lehetőségek kiaknázatlan és felfáratlan szüretterületei voltak, nem dolgoztak a napfoltok és nem sűrűsödött a „ritmikus növekedés.” Ma azonban, — mondja Lloyd George, — elkéstünk, tiz évet elkéstünk. Igaza is van: elkéstünk azt a tiz évet, amely idő alatt kivertek bennünket az átfogó mindenségbe való bekapcsolódottságunkból és itt hagytak bennünket azon a talpalattnyi földön, amelyet a lábunk alól még ki nem húztak.

Ilyenkor, amikor egyre inkább kipert és kiebrudaltan, de egyre súlyosabb dühvel és lázongással telítetten az embermilliók talpalattnyi földjüknél értelmellenül ténseregnek, ilyenkor hirtelenben megjelennek a napfoltok és megjelenik az emberi cselekvés határának determináltsága.

Ilyenkor mindig elfelejtik, hogy az a föld-

golyóbis, amelyre rendeltettünk, a maga szüzi tisztaságában nem ismerte a pámhatókat és a pámkedőzményeket, a valutakorlátozókat és a kötött iparlehetőségeket és azt is feledik, hogy az állami beavatkozást nem a napfoltok idézték elő, hanem a politikusok nyílt és szabad akarata teremtette. Ilyenkor elhallgatják, hogy a köldökzsinórtól elvágott embert a szabad életbe emberi kéz engedte ki, nem pedig azok a napfoltok, amelyek ma erősebben és kegyetlenebbül kötik, mint hajdan, születésének pillanatában, ahogyan a vele szerpesen összeforrott köldökzsinór az embert kötötte.

Ez a napfolt és agy-árnyék butítás annak jeladása, hogy akárcsak ósidoőkben augurók kamarillájának trükkjével, ugyanugy ma a tudományos generációsszal leöntött babona szemfényvesztésével azt akarják elhitetni az emberrel, hogy nincs szabad akarata, ami más szóval azt is jelenti, hogy nem szabad akarnia.

Es tovább egy lépéssel: most ezt a taktikát kell alkalmazni, mert az ember lassan-lassan rájött arra, hogy akarni akar, mert akarnia muszáj. Nem élhet láncok között, mert nem is azért teremtették, hogy láncok között vergődjék, hiszen övé az ország Grönlandtól a Fokföldig és Sanfranciskótól akár Sanghaig. Csak az ország az övé, de nem övé ma már sem a hatalom, sem a dicsőség. A hatalom és a dicsőség a — napfoltoké.

A bankokráciát és a kartelleket, a trösztöket és a konszerneket — nem is tudtuk eddig! — legújabb napfoltoknak hívják.

HALASZ SANDOR

Hindenburgot, Masarykot és Lenint is megakarták gyilkolni Gorgulow

Vallomása szerint a csehszlovák köztársaság elnökét kedvessége mentette meg a haláltól

Páris, május 12.

Gorgulow kihallgatását tovább folytatja a párisi rendőrség. A merénylő elmondta, hogy apját a bolsevikok meggyilkolták, ő maga a Cseka elől Lembergbe menekült, majd onnan Európába került. 1929-ben meg akarta gyilkolni Hindenburgot, de nem kapott beutazási vizumot Németországba. Masarykot is meg akarta ölni, de a csehszlovák elnök olyan kedvesen fogadta, hogy nem volt szíve tervét végrehajtani.

hajtani.

Annak idején Lenint is el akarta tenni láb alól, de már emigrációban volt és többé nem kapott beutazási engedélyt Oroszországba.

Végül beismerte, hogy a Lindbergh-gyermek elrablásáról tett vallomása nem egyéb kitalált mesénél.

Le Havreban jelentkezett egy orosz aki elmondta, hogy Gorgulowot a vörösek 1918-ban kivégezték. A mostani fényképen felismeri Kamenyevet bolsevistát, aki akkoriban biztosan magához vette Gorgulow irásait. Ezt a különös vallomást egyelőre semmiféle bizonyíték nem támasztja alá.

Harc a gázdiktatura ellen

Felhagynak a gázfogyasztással az érdekeltek, ha tovább tart a kiuzsorázás

Torda, május hó 12.

A Medgyesen székelő „Erdélyi Földgázszindikátus”, amely újabb a tordai és dicsőszentmártoni földgázfogyasztók szindikátusait is magábaolvastotta, közgyűlést tartott. Az elnökség jelentése és a fogyasztók érdekében folytatott harcok ismertetése még azoknak is érdekes olvasmány, akik nem földgázfogyasztók, vagyis közvetlenül nem részesülnek a földgáz „áldásaiban”, illetve a gáztársaságok minden ellenállást legyűrő kegyeten diktatúrájában.

A jelentés els őrsze megállapítja, hogy az 1931. évi kedvező előjelek között indult. Sikerült keresztülhajtani a földgáz törvényt, amit a király is szentesített. A törvény végrehajtása azonban elakadt a Maniu-kormány bukása miatt és így a gáztársaságok tovább is nyugodtan folytathatták eddigi politikájukat a fogyasztók tökéletes kiuzsorázása terén. Interjúciók a törvény végrehajtása érdekében történtek ugyan, de minden jelentősebb eredmény nélkül.

A legnehezebb küzdelmét jelentette a szindikátusnak a „Sonametan” áremelési kísérlete. A „Sonametan” semmitőszéki döntésre való hivatkozással visszamenőleges hatállyal akarta felemelni 20-anival a földgáz köbméterenkénti árát. A szindikátusnak keserves harc árán sikerült a szobánforgó körülbelül 20 millió lej behajtását megakadályozni. Az Ugir és a kolozsvári iparkamara is támogatta a szindikátus harcát, de így is memorandumok, brosurák, távirati tiltakozások és magántárgyalások voltak szükségesek

ahhoz, hogy a legerőszakosabb eszközökkel fenyegető „Sonametan” visszavonuljon s elfogadja azt az álláspontot, hogy az árkülönbség kérdésének eldöntésénél a kormánynak is szava van.

A közgyűlés tudomásu vette a jelentést s aztán megállapította, hogy az elmúlt 1931 évben a nagy- és középipar részére elért 12 százalékos árleszállítás a tüzelőanyagok erősen esett áraihoz mérten nem elegendő. Kifejezett adott a közgyűlés a feletti megütközésének is, hogy a kormány a megszavazott gáztörvény végrehajtásával még mindig késlekedik s így alkalmat ad a gáztársaságoknak arra, hogy kiváltságos helyzetüket a legvégső-kig kihasználják a fogyasztók, az „par és kereskedelem felmérhetetlen kárára.

Elhatározta végül a közgyűlés, hogy megégyezzen kimerítő memorandumot intéz a kormányhoz s újabb adatok alapján fog rámutatni arra, hogy mennyire igazságtalan, méltánytalan és káros az az árpolitika, amit a gáztársaságok még ma is szabadon gyakorolnak.

Ezzel kapcsolatban a szindikátus vezetősége megbízást kapott arra, hogy adott esetben

tegyen javaslatot az általános gázfogyasztási sztrájkra is,

mert a mai körülmények között az ipari vállalatoknak is gazdaságosabbá kezd válni a porszén, vagy a pakura használata, mint a már-már megfizethetetlen gáz.

Nagyvárad egy millió lejt kért a király fogadtatási költségeire

Nagyvárad, május 12.

Az udvari hivatal értesítette Nagyvárad városát, hogy Károly király június 8-án a tartalékos tisztek kongresszusára Nagyváradra érkezik.

A nagyváradai interimár bizottság most egymillió lejt kért a kormánytól, arra való hivatkozással, hogy a városnak nincs pénze Öfelsége méltó fogadtatására.

Temető

az Angol Bank mellett

London, május 12.

Az angol bank pincében ezidőszentint alakítási munkálatok folynak. A négy emeletnek megfelelő mélységben végzett ásások során a munkások kőkoporsóra akadtak, amelyben fegyveres harcos holtteste volt. A Brit Múzeum régészeti bizottsága, amelyet az anyag megvizsgálásával megbíztak, kiderítette, hogy az Angol Bank épülete alatt egy római város központja volt, amely vagy kétezzer évvel ezelőtt állhatott a londoni City helyén. Az ásások folytatásánál felfedeztek egy régi római temetőt is, egész sor katakombával, amelyekben vagy száz koporsót találtak.

Mai tragédia

Dicsőszentmárton, május 12.

Nem éppen nagy eset, de annyira jellemző Dicsőszentmárton borzalmas gazda, sági lezüllesztésére, hogy érdemes felhívni rá a figyelmet.

Néhány nappal ezelőtt a dicsőszentmártoni rendőrség letartóztatta S. F. közsémet és igen jönevű kereskedőt. Az egész városon hallatlan izgalom veit erőt. Mi történt? Miféle titkos bűnt követhetett el a már 72 éves ember, aki eddig soha büntetve nem volt és példamutatóan tisztá életet élt. Letartóztatásokat nem szokozlnek csak ugy, minden kis vétségért. Bizonyos, hogy valami sötét, súlyos, titokzatos büntény lappangott eddig a köz-tiszteltben álló kereskedő háta mögött.

A becsületben megőszült kereskedőt rendőr kísérté Erzsébetvárosra, ahol nyomban be is zárták. A városka lakossága izgult mindaddig, amíg meg nem tudta a valót. Amikor pedig megtudta a valót, akkor meborzadt: hát már így állunk? Ezért kerül börtönbe egy 72 éves ember, mindenkitől becsült ember?

Ime: ez történt. A mult év őszén a járási bíróság valami apró kihágásért 500 lejes büntetéssel sújtotta S. F.-et. Sokszor megtörténik ez a kereskedőkkel a mai világban. A kereskedő felebezett, a törvényesék azonban nem törölte, hanem még felelete a bírságot 5000 lejre. Az ítélet jogerőssé vált, a kereskedőnek fizetnie kellett, vagy leülni az 5000 lej ellenértékét, a 100 napot. S. F. nem tudt nyomban fizetni. A dicsőszentmártoni rendőrség megkapta a letartóztatási parancsot. De a rendőrkapitányának is volt belátása: két napot adott az öreg kereskedőnek, hogy előkerítse azt az ötezer lejt és elkerülje a börtönt.

Es ez a két nap nem volt elég arra, hogy S. F. ki tudjon árulni régi kereskedésében 5000 lejt. De nem volt elég arra sem, hogy a közbecsülésnek örvendő ember valahonnan ötezer lej kölcsönt ossze tudjon szedni. Fehér fejű kénytelen volt vállalni a megállózó és az ő korában végzetessé válható fogságot, a börtönt.

Dicsőszentmárton kereskedőit eddig tisztviselők és nyugdíjasok tartották el. Azok, akik pontosan kapták a fizetéseiket. Jelentős tételt jelentett nekik a Nirogén- és az üveggyár is. Mindkét gyár sok tisztviselőnek és munkásnak adott kenyeret. Most a köztisztviselők és nyugdíjasok sem kapják fizetésüket, illetve nyugdíjaikat, a gyárak pedig napról napra jobban összezsugorodnak. Két év alatt egyharmadára csökkent a kereskedők száma Dicsőszentmártonban s ez az egyharmad rész is csak úgy él, ahogyan a szerencsétlen S. F. példája mutatja.

A szeszkészletek gyors bejelentéséhez nélkülözhetetlen

a Szeghő Árpád-féle HORDÓTÁBLÁZAT, melynek segítségével részben telt hordók tartalmát, órási munkamegtakarítással, pár perc alatt a leppontosabban kiszámítható!

ÁRA LEI 150.—

FÜGGELÉK: a 800 liternél nagyobb hordók tartalmának kiszámításához Lei 80.

Rendelje meg még ma!!!

Az összeg előzetes beküldése mellett portómentesen; utánvételt portó felszámításával nyomban küldi:

HIRSCH A. Könyvkiadó DEVA, Str. Reg. Maria St.

KERESKEDŐK KÖNYVELÉSÉT MÉRLEGEJÉT ÉS BAPHELY HASONLO MUNKA ELVEZETÉST VÁLLALJA
G.MIGOL AUTORIZÁLT KÖNYVELŐ
STR. 13 SEPTEMBRIE 3

Revolveres éjszakai harc a pénzhamisítókkal

Négy foglyot és egy zsák hamis huszlejeszt zsákmányoltak a brassói detektívek

Brassó, május 12.

A brassói rendőrségnek néhány nappal ezelőtt tudomására jutott, hogy egy elhagyott brassói faterlepen, a Vasut-utcában, egy titkos pénzverdét akarnak felállítani. Valóságban bekerítették a telepet, és négy nap, négy éjszaka egyfolytában őrizték, míg végre

szerdán este megjelentek a pénzhamisítók és egy zsák teherrel kereket akartak oldani. A detektívek rávetették magukat a mene-

külokre és bár a pénzhamisítók, Péter Miklós, Deme Ferenc, Fülöp Zsigmond és Basa Károly, revolvert használtak, mégis sikerült őket ártalmatlanná tenni. A pénzhamisítók nál összesen kilencezer lej értékű huszlejeszt találtak, amelyet egy primitív gép segítségével állítottak elő. A hamis huszlejeszek ennek ellenére meglepően jól sikerültek.

A négy pénzhamisítót átkísérték az ügyészségre.

A Nemzeti Bank javaslatára:

A pénzügyminiszter korlátozza az idegen valuták forgalmát

A külföldről érkező valutáját, valamint a valutát tartalmazó pénzes levelek tartalmát lejre váltják át

Bukarest, május 12.

A Nemzeti Bank igazgató tanácsa szerdán délután ülést tartott, amelyen rendkívül érdekes és fontos határozatot hozott. Azzal az indoklással, hogy a külföldön nagyon sok lej van forgalomban, vagy éppen felhalmozva a pénzintézeteknél, javaslatot tesz a pénzügyminisztériumnak arra, hogy

korlátozza a belföldön az idegen valuták forgalmát, illetve szorítsa rá a közönséget arra, hogy a birtokukban levő idegen valutákat lejre váltsák át.

A Nemzeti Bank határozatát még este a pénzügyminiszter elé terjesztették. Argetoianu indokoltan látta a Nemzeti Bank aggodalmát és elfogadta a javaslatot. Így azután már a csütörtöki Monitorul Oficialban megjelenik a pénzügyminiszteri rendelet, amelynek értelmében

a mai naptól kezdve megszorítják a külföldi valuták belföldi forgalmazását s ennek érdekében minden külföldről Romániá-

ba érkezőt elkobozzák a vámhivatálok a külföldi valutákat, illetve a rekompensációs pénztár utján lejre cserélték be azokat.

Egyben rendeletet kap a postavezérgazgatóság is, hogy

minden külföldről érkező és idegen valutát tartalmazó pénzeslevelet szolgáltatson be a rekompensációs pénztárhoz, amely aztán lejben juttatja el az ellenértéket a címzettekhez.

Ezzel a rendelettel Románia is rálépett arra az utra, amelyetől eddig olyan makacsul tartózkodott. Nyilvánvaló, hogy az idegen valuták forgalmának a megszorítása az első lépés azok felé a szükségrendeletek felé, amelyek a szomszédos államok javarésze már régebben bevezetett. Viszont nem kétséges az sem, hogy a rendelet elősegíti a lej visszaönlését s elejét veszi a valutaspkulációnak, ha ennek egyáltalában elejét lehet venni.

Hogyan szól a 9 pontból álló rendelet

Legujabb jelentések szerint a külföldi valuták romániai forgalmazásának korlátozásával a minisztertanács foglalkozott s a határozatról szóló minisztertanács jegyzőkönyv a Monitorul Oficial-ban, rendkívüli kiadásban, csütörtökön délelőtt már meg is jelent.

A minisztertanács jegyzőkönyv összesen kilenc pontból áll. Az első pont kimondja, hogy

Romániában tilos az idegen valuták forgalmazása.

A második pont leszögezi, hogy a tilalom végrehajtására és ellenőrzésére a minisztertanács már minden intézkedést megtett úgy a postánál, mint a vámhatóságoknál. A harmadik pont a postai vezérgazgatósághoz továbbított rendeletet ismerteti.

Eszerint a postai vezérgazgatóság köteles bárholnan és bárminő formában, levélben, pénzes levélben, vagy postacsomagban érkező külföldi valutát kiszolgáltatni a rekompensációs pénztárnak, amely 20 százalékos levonásával lejben küldi meg az ellenértéket a címzettnek.

A negyedik pont szerint a 20 százalékos levonásból fedezni fogják az eljárás költségeit s amennyiben marad még belőle valami, úgy azt is kiszolgáltatják a címzettnek.

Az ötödik pont szerint azoknak a pénzküldeményeknek az ellenértékét, amelyek a rendelet kibocsátásától számított 10 napon belül érkeznek és a címzettek

három nap alatt bejelentik a Nemzeti Banknak, hogy külföldi pénzküldeményt várnak, a 20 százalékos levonás nélkül fizeti ki a rekompensációs pénztár.

A hatodik pont a Romániába érkező idegen állampolgárok valutakészletével kapcsolatban tartalmaz intézkedést.

Huszezer lej értékig bárki hozhat magával bármilyen idegen valutát, de jelenlétének kell ezt a vámellenőrzésnél. A huszezer lejen felüli valutakészleteket a rekompensációs pénztár lejre váltja be abban az esetben, ha a külföldi utas tartózkodásra jön Romániába.

A hetedik pont kimondja, hogy átutazók bármilyen mennyiségben hozhatnak be idegen valutát, de jelenlétének kell ezt a vámellenőrzésnél, hogy kilépésüknél ellenőrizhetők legyenek.

A nyolcadik és kilencedik pontok a tilalom áthágói és megszegői elleni büntetéseket tartalmazzák.

A Lupta szerint ez a rendelet csak a bevezetője azoknak a nagyobb jelentőségű deviza-korlátozó rendeleteknek, amiket a kormány Rist tanácsára fogantatott.

Minden jel arra mutat, hogy már a közeli napokban betiltják a valutakivitelit s így Románia is teljes mértékben magáévá teszi azokat a szigorú rendszabályokat, amiket a szomszédos államok már fogantatottak.

Ahogy Genében látják...

Beszélgetés a dunai államok helyzetéről

Genf, május 12.

Most, hogy a Népszövetség Tanácsa újból tárgyalni fogja a dunai államok pénzügyi megsegítésének ügyét, a legilletékesebb tényezőkhöz, a Népszövetség gazdasági tevékenységének egyik irányítójához fordultam felvilágosításokért. Informátorom a közép-európai gazdasági kollaborációról az alábbi nyilatkozatot tette:

— Különösen nehézze teszi a közép-európai kérdés megoldását az a körülmény, hogy bármennyire is égetően sürgős az elszegényedett dunamenti népek helyzetén való javítás, mind erősebben érvényesülnek a politikai nézőpontok.

Legnagyobb baj, hogy a nagyhatalmak úgy tekintik Közép-Európát, mint egy sakk-táblát,

amelyen kényük-kedvük, különösen azonban jólfelfogott érdekeik szerint tologathatják a figurákat, amelyek jelen esetben a dunai államok földművelő parasztságát és ipari lakosságát jelentik. A kisanant, ha még olyan fontos is számára egy közép-európai gazdasági együttműködés, mégis azt teszi, amit Franciaország parancsol. Ausztria folytonosan Németország felé kacsintgat. Magyarországot pénzügyi érdekei a Franciaországgal való megegyezésre és a vele való baráti jóbanlépésre kényszerítik, míg a politikai elgondolások ugyanakkor az olasz hatalmi szférába utalják.

— A nagyhatalmak mindegyike különleges érdekszférába szeretné belevonni a Dunavölgyet. Németország jól érzi, hogy amennyiben létrejönne a gazdasági megegyezés az egykori Monarchia államai között, ez egyszersmindkorra bealkonyodását jelentené az Anschluss gondolatának. A másik két nagyhatalom közül Olaszország Magyarországot segítségével akarná megvetni lábát a Dunamedencében, Franciaország pedig gazdasági érdekek híján, (hisz külkereskedelmének csak elenyészően csekély százaléka áramlik a közép-európai államok felé), civilizátorikus vezet szerepét szeretné megtartani egész Európában.

— Legszembetűnőbb a dologban, — mondta ezután informátorom, — hogy mióta Tardieu

kirobbantotta nevezetes kezdeményezését, egyre csak a nagyhatalmak közös akciójáról esik szó, de a közvetlenül érdekelt öt dunai állam még csak le sem tilt beszélgetni, a sorsába hasító kérdésekről. Hát meddig várjunk erre? Egyelőre a legfontosabb dunai államok tulzolt vámpódelemben, valamint a behozatalok megszorításában igyekeznek föllelni létfenntartásuk lehetőségét. Miért nem szánják rá magukat aktív cselekedetekre, amelyekkel a saját és szomszédaik baján egyaránt segítenek?

— Gyűlölködés? Antagonizmus a nemzetek között? Korszerűtlen ilyesmiről beszélni. Még

Magyarország és Csehszlovákia népei között sem léteznek történelemből eredő ellentétek.

Viszont igazság az, hogy multhatatlanul szükség van összefogásra azon a területen, amely azelőtt is közös gazdasági egységet alkotott. Mindezen szempontok belátása nyomán népszövetségi körökben legkedvezőbb fogadtatásban részesítették Hantos Elemérnek, a dunai államok összeműködését célzó terveit.

— Ez a terv egészen és szerintem megérett a realizálásra. Jöjjön akár Hantostól, akár bárki mástól. Sajnos, Hantos koncepciójában egy rendkívül disztigvált, de végeredményben nem hivatalos személyiségtől eredő tervről van szó és maguk az érdekelt kormányok, bár népeik léteerdeke forog kockán, még mindig nem mozdultak meg.

Magyarország és Ausztria volna a leghivatottabb az erélyes kezdeményezés megindítására.

Mert őszintén mondhatok valamit a közép-európai államok közvéleménye felé: ne várják semmiféle külső hatalomtól és különösen ne várják a nagyhatalmaktól sorsuk jobbrafordulását, mely országok minden energiakifejtése, — mint a háború óta láthatjuk, — merő torzalkodásban merül ki, hanem saját erejükben bízzanak, indítsák meg a maguk kezdeményezéséből

a közép-európai államok gazdasági kollaborációjának kristályozási folyamatát.

S. I.

Pünkösdi hétfőjéig lehet a Nemzetközi Vásár

kedvezményeivel Budapestre utazni

Milliósz exportüzleteket kötöttek ezidén a vásáron

Budapesti tudósítónk jelenti: Csodálatos, hogy az idei Nemzetközi Vásár hogyan tud dacolni rossz gazdasági viszonyokkal, rossz időjárással és általános pénztelenséggel. Világosra pang az ipar, ide mégis csupa új gyártmányt raktak ki meglepő gazdagságban; világszerte öszezsugorodott a kereskedelem, itt mégis százezreperengős üzleteket köntek; alig van pénz, ide mégis eljönnek az emberek csodálkozni, vásárolni és tanulni.

De nemcsak a pestiek jönnek, Jönnek ezrével, tízezérel a vidékiek és külföldiek is, akiket a vásár nagy attrakcióján kívül főként a nagy olcsóság csábít Budapestre. Mindenki meglepetve és örvendezve állapítja meg, hogy a pengő belső vásárló ereje milyen nagy, s hogy a világ egyetlen fővárosában sincs akkora olcsóság, mint itten. Ennek az olcsóságnak tudható be, továbbá annak, hogy a Magyar Nemzeti Bank a zárt pengőbetétekből 10 milliót oldott fel a vásár céljaira, hogy például angol kereskedők 20 ezer font magyar szalonát vásároltak, De hatalmas összegekért vásároltak a külföldiek textilárut, géparukat, konzerveket; a törökországi Samsun város új vízműtelepe részére itt rendelte meg szivattyutelepeinek berendezését, úgy, hogy már eddig is sok millió üzleteket kötöttek a vásáron. Megengedte a Magyar Nemzeti Bank a készáru-nyersáru kompenzációs kérését is, s ennek keretében — például — egyetlen tételben sokezer pár tornacipőt adtak el nyersgummi ellenében.

Eddig már több mint háromszázezer ember nézte meg a vásárt, de az igazán nagy vándorlást a pünkösdi ünnepekre várják.

Ezt a kettős ünnepet olyankor is szívesen töltik Budapestre a vidékiek és külföldiek, ha nem esik össze a vásárral. Most azonban, hogy a vásárigazol-

vány 50 százalékos vasúti kedvezményeivel pünkösdi hétfőjéig déli 12 órájáig lehet Budapestre érkezni, ezt az alkalmat — aminőhöz hasonló hamarosan aligha adódik — mindenki megragadja.

Bárhol is jár mostanában az ember Budapestre: villamoson, színházban, moziban, vendéglőben, fiúrdőben, mindehol a vásárról beszélgetnek, Vadidegen emberek kérdezik meg egymástól, hogy voltak-e már a vásáron, s akik voltak, azok nem győzik eléggé dicsérni a látottakat.

Érdekes megfigyelni a vásáron felállított studióból leadott magánüzeneteket is. Mindegyikben benne van az elragadtatót megállapítás, hogy gyönyörű a vásár. Ezt pedig a nagyközönség tagjai mondják, sőt fizetnek is a rádióknak azért, hogy bekiálthassák ezt a megállapításukat a világba.

És valóban olyan új, olyan nagy ez a vásár, hogy messze kimagaslik még az ideai más hasonló külföldi vásárok közül is. Hogy csinálta ezt, hogyan tudták összehozni ezt a bámulatos kiállítást, szinte meg sem lehet érteni. Aki azonban tudja, hogy kerek egy esztendeje kezdtek meg a vásár megrendezését, s aki tudja, hogy minden magyar iparos, gyáros és kereskedő és minden magyar ember hosszú-hosszu hónapok óta lelkesen készült erre a vásárra, az megérti a gazdasági válsággal, a pénztelenséggel, sőt még a rossz időjárással is dacoló hatalmas sikert. És ebben magyarázatot kap az is, hogy miért olyan teljes, ez az egész ipart, kereskedelmet, népművészetet, háziipart, sőt még a mezőgazdasági termelést is felölaló vásárt.

A Budapesti Nemzetközi Vásár május 16-án este 7 órakor zárul. Visszavonhatatlanul. A vásárigazolványok tulajdonosai május 21-ig maradhatnak Budapestre, mert a vasúti kedvezmények e napon éjkor érnek véget.

Kedvezményes vasúti jegyek legelőnyösebben Európa menetjegyirodában, Brassó

KORONA-szálló épületében szerezhetők be.

B. L. 5. OLDAL

Jön: VEREBES ERNŐ, a legkedvesebb filmszínész partnernőjével, ANNY V. TUBAY-val személyesen !!!

BRASSO „Modern Mozgó” Telefon 518.

Ma, csütörtökön: premier, a nagyszerű **Greta Garbo** legujabb és legszenzációsabb beszélő, éneklő slágere, az

„Inspiráció” Magyar feliratok.

Következő nagy slágerünk: „EGY PARADICSOMI ÉJSZAKA” **Anny Ondrával**

Jön: „A fehér barát” (ZWEI MENSCHEN) Charloffe Susa és Gustav Fröhlich el

MÁJUS 14

Bankmerlegek, a konverzió és a betétes

Irtá: **Dr. Váradi Ödön** nagyváradi ügyvéd

Pénzintézetek mérlegei csak nagyon szórványosan jelentek meg ezideig. Mind arra vártak, hogy mit fog határozni a pénzintézetek sorsáról a mezőgazdasági adósságok rendezéséről szóló törvény. Most azonban már a törvény megjelent és életbe lépett, így minden banknak ki kell lépnie mérlegével a porondra. Szükség volna azonban arra, hogy a tartandó közgyűlések előtt minden bank őszintén tárja fel a helyzetét, erre annál nagyobb szükség volna, mert hiszen csak a vagyoni helyzet nyílt feltárással igényelheti azután a bank betevőjével szemben azt, hogy a kimutatott jelentékeny veszteséget figyelembe véve, a betevők is engedjenek betéteik összegéből és adjanak a bankoknak a betétek visszafizetésére megfelelő idő beosztást. Tekintettel arra, hogy az erdélyi bankok váltó tárcájának kihelyezéséből igen sok a mezőgazdasági tartozás, kétségtelen, hogy intézeteink ennek folytán igen jelentékeny veszteséget szenvednek, mert hiszen a mezőgazdasági kölcsönöknek 50 százalékat esélyes 25 százalékat elvesztik, a mezőgazdasági konverzióról szóló törvény rendelkezései folytán. Továbbá jelentékeny veszteségek fogják érni a kereskedőknél és iparosoknál, akiknek jelentékeny része bizonyára élni fog a bírói uton való likvidálás kedvezményével.

Mint hogy most már minden bank képet tud adni magának arról, hogy a mezőgazdasági kihelyezéseknél mennyi veszteséget szenved, évi jelentéseiben be kell számolnia a bankoknak részvényeseik előtt arról, hogy állományukban mennyi a mezőgazdasági kihelyezés. Mint hogy maguk a mérlegek a múlt 1931. december 31-iki állapotot tüntetik fel, amikor még nem lépett életbe a konverziós törvény, a mérlegekből nem tűnhet elő a bankok tényleges helyzete aktíváinak és passzíváinak valódi képe, mert a konverziós törvényt csak a f. évben alkották meg. Azonban a közgyűlésen már módja van minden bank vezetőségének arra, hogy az előterjesztendő évi jelentésben kitüntesse azt, hogy

kihelyezéseiben mennyi a mezőgazdasági anyag és abból előreláthatóan mennyi veszteség fogja érni.

Azt minden pénzintézet ki tudja számítani, mert hiszen megtudja állapítani, hogy vele szemben a mezőgazdasági adósságok 50 vagy 25 százalékos adósság elengedést igényelhetnek-e. Továbbá megtudják állapítani, hogy adósaik közül hány földbirtokosnak van 20 holdon felüli birtoka és ennek folytán az erre kiadott kölcsönöknek mennyit tesz ki a 40 százalékos adósság elengedés, melyre a kényszerigezést kérő mezőgazdának joga van. A mezőgazdasági konverzióból eredő veszteség most már kétségtelenül megállapítható, ennek folytán minden banknak módja van az így őt ért veszteség kimutatására. E veszteség őszinte kimutatása, az erről való tájékoztatás azért is szükséges, mert ilyen módon, úgy a részvényes, mint a betevő tisztában lesz a bank anyagi helyzetével. Ezen adatok kimutatásával megtudja állapítani a betevő, hogy a betétállományának hány százaléka tekinthető elvesztettnek, mert hiszen kétségtelen, hogy amennyiben a bankok kihelyezéseik egy részét a törvény erejénél fogva elvesztették, nem lesz módjukban a betétre 100 százalékos fizetést, hanem amilyen arányban szenvedett veszteséget kihelyezéseinek, olyan arányban kell veszteséget szenvedniük a betéteseknek is. Az is bizonyos, hogy akkor, amikor a bankok adósaiknak jelentékeny számától csak 30 évre felosztva kapja meg követelését évi 4 százalékos kamattal, a bankoknak sem lesz módjukban rövidebb idő alatt kifizetni betéteseit és nem tudják a jelentékeny kamatokat a betét után fizetni.

A betevők tehát saját érdekükben a méltányosság álláspontjára kell helyezkedjenek.

Ezen viszonyok között nagy hivatás vár az Erdélyi és Bánati Bankbetétesek Szindikátusára, mert e szindikátus feladata az, hogy minden egyes bank vezetőségénél lépéseket tegyen aziránt, hogy az új igazg.-ba és a felügyelő bizottságba a betevők képviselői is helyet foglalhassanak.

Indokolt ugyanis a betevőknek azon kívánsága, hogy képviselőik ott legyenek a bankok igazgatóságában és felügyelő bizottságában. Ha bármely bank mérlegét megtekintjük, látjuk, hogy a betétek összege a részvénytőke összegét sokszorosan

felülmúlja,

nagysága harmincszor-egyoenszer annyira, mint a részvénytőke, de legalább is a betétek összege ki teszi a részvénytőkének négy-ötszörösét.

Szükséges tehát, hogy a betevők is tudják, hogy a bankok igazgatósága a betéteiket mily kölcsönökbe helyezte ki, milyen fedezet mellett, szükséges, hogy a betevő képviselői eltudják bírálni, hogy az üzleti költség realis-e, hogy a fizetések, az alkalmazottak, tisztviselők száma nem túlzott és szükséges-e, hogy a betevők a bank egész ügykezelésében képviselőik útján betudjanak tekinteni. De a betevők képvisellete azért is szükséges, mert előre látható, hogy a bankok kénytelenek lesznek arra az utra térni, hogy maguk is éljenek a bírói likvidálás kedvezményével, vagy betevőikkel magán-egyezséget kössenek, amely magán-egyezség szerint a betevők a betéteikből meg-

vele engedelményt tesznek és a bankoknak a fizetésre megfelelő időpontokat adnak.

Az igazgatóság szempontjából is kívánatos, hogy a betevők képviselve legyenek az igazgatóság munkájában és meg fogják könnyíteni a likvidálás és a magánegyezség lebonyolítását és a felügyelőbizottságban és közvelen tapasztalataik alapján a betevők egybehangzó értekezletein tudnak majd referálni arról, hogy a bank anyagi helyzete szerint a betevők mennyit kaphatnak, illetve mennyi engedelményt kell tenniük és milyen fizetési haladékok adhatnak.

Kölcsönös érdek, hogy a betétek minél nagyobb összegben és minél előbb legyenek kifizetettek, de viszont magának a betevőnek is érdeke az, hogy a bank boldogulni tudjon, hogy ne legyen kénytelen önmaga ellen csődöt kérni, hanem a betevők türelme tegye lehetővé a békés kibontakozást és ha a szenvedett veszteség ki nem heverhető, úgy nyugodtan likvidálhasson, mert a nyugodt likvidálás fogja lehetővé tenni, hogy a betevők betétjéből minél több legyen megmenthető. Eppen ezért őszinte leplezetlen mérlegre és helyzet-jelentésre van szükség.

nincs helye semmi szűgyenkezésnek, semmi álszeméremnek, ha a súlyos

Megismétlődött a Steinherz-eset Csehországban

Egy munkanélküli kőművessel akasztotta fel magát egy öreg koldus,

aki vallási okokból nem akart önkezelést végeztetni életének

Prága, május 12.

A kecskeméti kalapácsos-gyilkosságnak egy változata játszódott le a csehországi Proznic-városkában, ahol Pollák József hatvannégy éves koldus mindenáron véget akart vetni életének. Nagy nyomorban volt, asztmában is szenvedett, vallási felfogása azonban tiltotta, hogy végezzen magával.

Pollák nemrég megismerkedett egy Kalab nevű munkanélküli kőművessel, akit apró ajándékokkal, koldus-filléreinek megosztásával magához édesgetett és lassanként megismertette tervével. Kalab eleinte nagyon csodálkozott, de azután belement az öreg koldus kérésébe. A napokban együtt kimentek a városka határába, ahol Kalab a magával hozott zsinnyel felkötötte egy fára a koldust. A zsinor azonban vékony volt és elszakadt. Kalab erre még visszament a városba, vastagabb kötelet szer-

zett és ugyanazon a helyen újból felakasztotta Pollák Józsefet.

Még végignézte végvonaglását, azután pedig levágta, a hátára vette és bement vele a városka kórházába azzal, hogy ez az öregember bizonyára öngyilkos lett, kint találta az erdőszélen. A kórházban azonban már nem tudtak segíteni az öreg kolduson, — már régóta halott volt.

Talán soha nem derült volna ki Kalab szerepe, ha egy kőműves-barátja, akitnek előzőleg többször beszélt az öreg koldus különös kéréséről, el nem árulja. Így szerzett tudomást a rendőrség Kalab szerepéről és természetesen azonnal tartóztatta.

A proznici gyilkosság most éppen így beszéd-tárgyát képezi Csehországban, mint annakidején a kecskeméti kalapácsos gyilkosság.

A B. L. regénye

A PÁRIZSI LEÁNY

Irtá: **ORBÓK ATTILA.**

— A zwittani barchend már fogytán van. Rendelünk belőle....

Suzanne a hangra felfigyelt.

— Az öreg segéd köszöntötte:

— Kezét csókolom.... Parancsol?

De Suzy szórakozottan csak a létra felé nézett. A nyurga alak megfordult.

Suzanne elképpelve bámult rá.

Mágori volt.

A férfi elkapta a fejét, de Suzy felkiáltott:

— Laci! Maga az Laci?

Mágori alatti megingott a létra. Majdnem lezuhant.

— Az Istenért! Vigyázzon!

A férfi lejtött. Halálsápadt volt s az ajka reszketett:

— Oh, nagyon örülök, Suzy.... Segítek egy kicsit....

A segéd csóválta a fejét:

— Majdnem leesett a főnök ur!...

— Mit keres maga itt, Laci? Ebben a boltban?... Taláncsak.... talán nem lett boltos?

— De igen, Suzy....

Ott állt a leány előtt, halványan, zavartan, szégyenkezve, mintha valami nagy bűnben érték volna tetten.

Suzanne még mindig csodálkozva nézte mintha nem tudná, hogy egy álomkép bukkant-e eléje, vagy pedig valóban a nagypádos földbirtokost látja.

41

Leültek szemben egymással. Mágori tuláradó őszinteséggel elmondta élete nagy válságát, öngyilkossági gondolatait, találkozását Hurayval, kettős életét, amelyet Izabelláért folytat. Hiszen ha megtudják, hogy boltos lett, örökre romba dől minden reménye.... Meg akar gazdagodni, hogy elérhesse a leányt.... Ejjel-nappal dolgozik.... Talán sikerül vagyonzhoz jutnia.... Jól megy a bolt.... De szörnyű dolog, hogy kettős életet kell élnie.... Itt boltos, Monostoron zentri....

Egy hosszú órán át beszélgettek.

Suzanne aztán felállt, melegen megszorította a kezét s égő lelkes arccal mondta:

— Laci, maga nagyon derék ember! És én magának nagyon, de nagyon jó barátja akarok lenni!.... De most engedje meg, hogy bevásároljak, mert mindjárt zárniok kell....

Megvásárolt egy kocsiderékre való boltmit — ezuttal alku nélkül.

Folytatása következik.

gazdasági háborúban valamelyik bankot hibáján kívül veszteségek érték.

A valódi helyzet-jelentés hü képéből meg fogja látni minden részvényes és minden betevő, hogyan áll a pénzintézet, abból le tudja vonni a tanulságot és lehetővé lesz téve, hogy a bankok vezetősége, valamint a részvényesek és betétesek egymással karöltve mentsek meg, ami menthető és vagy kölcsönös belátással, ha mód van rá, tegyék lehetővé a pénzintézet további fennállását, ha pedig a szenvedett vereszeség folytán az intézet további fenntartása nem célirányos, mert a rezsire nem volna fedezet, úgy kölcsönösen tegyék lehetővé a felszámolást, az értékek minél jobban való kihasználását és mindenkinek meg kell elégednie azzal, ami az aktívák felosztásából folyólag rá aránylag jutni fog.

A bankok elleni perek, csődkeresek, csak felesleges izgalmat okoznak és mondhatjuk felesleges károkat is, amelyek csak elősegítik az illető bank tragédiáját. Nyugodt idegekre és türelmre van szükség! A bank vezetősége tehát tegye meg a magáét, számoljon be a valódi helyzetről, viszont a betevők is vegyék elő józanságukat, csak azt kívánják ami elérhető és akkor van remény arra, hogy nagyobb megrázkódtatás nélkül megmaradhat betevőik egyrésze, megmaradhat bizonyos vagyonuk.

Miről írjunk...

Brassó, május 12.

Szerkesztő ur, miért irnak mindig olyan sötét, komor dolgokról? — kérde di egy „széplélek” olvasó. Tessék elhinni, annyi baj nehezedik mindenki-re, hogy az újságnak kevesebbet kellene ilyen dolgokkal foglalkozni. Politika, közgazdaság, rablás és gyilkosság ma már nem újság. Inkább az lenne a szenczió, amit az újságban szeretnék olvasni, hogy hol van már egy kis napfényes zugoly, egy kis zavartalan boldogság, gondtalan öröm? Erről tessék írni!

Igaza van a olvasónak. Micsoda szenczió lenne abból, ha egy napon az újságok arról számolhatnának be, hogy felfedeztek egy földrészt, ahol ismeretlenek ezek a fekete rémek, ahol nincs adógon, valutavesztődés, fizetési zavar; nincs házbérgond és éhség; ahol igazi békeség honol az emberek között... Igaza van a levélírónak és azért legközelebb felfedező utra megyünk egy kis újságért — a temetőbe.

* ORVOSI TANACSOK, fiatal asszonyoknak, irta dr. Földes Lajos, a budapesti országos gyermekvédő liga, szülő és anyaotthonnak főorvosa. E könyv tudást terjeszt abban a homályban, mely a szülés, gyermekágy és csecsemő-ápolás körül még manapság is uralkodik. A könyv ára 102 lej, portó 10 lej. — Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

Hírek

HALLÓ, ITT RADIO

B. L.

SPEAKER: Tomcsa Sándor

Az 1932-es esztendő első évharmadának szenzációi

(DEDUNOKÁMNAK)

1. Jan. 5. — Több szavahihető egyén egybehangzó kijelentése szerint, ma valahonnan egy gyárkérmény bugása hallatszott. A hatóságok erőlyes nyomozást indítottak a múlt éme csökevénye után és a parlament éjjeli ülésén a pénzügyminiszter egy új adónem — az ugynevezett esetlegességi adó, — bevezetését indítványozta.

2. Jan. 9. — Ma a két és fél éves unakohugom kijelentette, hogy utálja a bridge-t.

3. Jan. 10. — Óriási és elkeseredett vita indult némely országban akörül, hogy mennyiben befolyásolná az emberi méltóságot, ha az éhrendőglött embereket nem eltemetnék, hanem elhamvasztanák. A vitatkozók csak bő étközésekre szakítanak maguknak időt.

4. Jan. 28. — Ma a Kelemen és Isa export-cég egyik beltagja egészséges kényszeregyezségnek adott életet. A megtévedt beltag kijelentése szerint a kereseti adót érezte apának.

5. Jan. 29. — Ma a kormány egy darab öt-ezer lej névértékű bankjegyet hozott forgalomba.

6. Jan. 30. — Ma a kormány öt darab politikust, — 16 millió lej névértékben, — enyhén kivont a forgalomból.

7. Febr. 3. — Szegény Mácsi néni ma bevitték a tébolydába. Az a rögözméje, hogy meg fogja kapni az elmaradt nyugdíját.

8. Febr. 9. — Greta Garbo japán pincsije belemart egy kínai lábába. A Népszövetség ártit.

9. Febr. 14. — Jorga miniszterelnök ma egyik születésnapját sem ünnepelte.

10. Febr. 20. — Ma egy néptanító sem esett össze az éhségtől.

11. Márc. 2. — Ma sem!

12. Márc. 5. — Ma sem!!

13. Márc. 9. — Ma sem!!!

Aztán több szenzáció nem volt.

— **Időjárásjelentés.** Budapestről táviratkozzák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint gyenge éjjeli fagy, csütörtöktől kezdve nyugatról némi felhősödés és hőemelkedés várható.

— **Elkészült a vádirat a szatmári homoszekszuális botrány ügyében.** Szatmárról jelentik: A szatmári törvényszék vádiratára elkészült a vádirattal a legutóbb leleplezett homoszekszuális botrány ügyében. Páva István, a találkahely tulajdonosa ellen, aki miatt Nagy Jenő fogtechnikus öngyilkos lett, a büntetőtörvénykönyv 242-ik paragrafusára alapján emeltek vádat, büntetése maximum életfogytiglani fegyház lehet. A többi tizenegy vádlottal szemben a vádmínősítés „fajtalankodás”, amit a törvény legfeljebb egy évi börtönnel büntet.

— **Újabb borzalmas autószerencsétlenség Budapest.** Budapestről jelentik: Szerdán éjszaka tizenegy órakor borzalmas autószerencsétlenség színhelye volt az Alkotmány-utca és a Honvéd-utca sarkán. Két teljes sebességgel rohanó autótaxi összeütközött a fordulónál és a taxiban ülők, dr. Vágó Árpád negyvenéves orvos és felesége, az egyik kocsi utasai, súlyos sérüléseket szenvedtek, úgy, hogy azonnal kórházba kellett őket szállítani. A másik autó utasa, egy ismeretlen férfi, könnyebb sérülésekkel uszta meg a szerencsétlenséget. A két soffőr ellen megindították az eljárást.

— **Bridge-verseny Csikszereében.** Tudósítónk jelenti: Kedden zajlott le Csikszereében az első bridge-verseny. A verseny iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg. A csoport-verseny győztesei lettek: Orbán Mihály, Zakariás Ibi, Márton Duci és Löffler Aurél. Az egyéni és páros versenyt pünkösdi másodnapján tartják meg. A nyerők oklevelet kapnak.

Fotófelszerelések

legelőnyösebb beszerzési forrása:

Foto- és Sportáruház

BRASSÓ, KOLOSTOR-UTCA 1

Minden kedden és pénteken díjtalan fényképészeti szaktanfolyam amatőrök számára.

Kreuger direktorai a vádlottak padján

A stockholmi törvényszék most tárgyalja a Kreuger-konzern vezetésének bűnügyét. A vádlott igazgatók mereven figyelik az ügyészi filippikát.

— **Letartóztatták a falu leggazdagabb lányát magzatelhajtás miatt.** Marosvásárhelyről jelentik: Libánfalván Dán Anasztázia, a falu legszebb és leggazdagabb lánya tiltott viszonyt folytatott egy házasság nélküli szerelműnek gyümölcse is lett és a lány a hetedik hónapban, hogy a szülést kikerülje, tiltott műtet hajtott végre magán. A faluban sutogni kezd! és a hír eljutott a csendőrségre is. Miután a szóbeszéd igaznak bizonyult, a leányt letartóztatták.

— **Husz millió márkával fizetésképtelen lett a legnagyobb német textilgyár.** Berlinből jelentik: A német gazdasági piacot újabb súlyos fizetésképtelenségi eset foglalkoztatja. A világhírű zittani Wakner et Moras textilgyár, amely Németország egyik legnagyobb ilyen szakmájú vállalata, fizetésképtelenséget jelentett. A gyárnak, amelynek 12 fiókgyára és 200 vidéki üzlete van, 20 millió márká s ha akár póstán, akár megbízottunk útján megújították az előfizetést, figyeljék meg, hogy 8 napon belül az új lejárat szerepel-e a címükön.

— **Felakasztotta magát, mert félt, hogy késik a konverzió.** Marosvásárhelyről jelentik: Az utóbbi időben Marosmegyében az öreg gazdák szinte járványszerűen követnek el öngyilkosságot. Rövid időn belül már a hatodik idős gazda meg önkéze által az élettől. Maroshévízen Székely Miklós hatvankét éves gazdálkodó, aki csak nemrég a falu legmódosabb gazdája volt, attól való félelmében, hogy a konverzió késik és minden elveszti és kénytelen lesz majd végignézni családjának nyomorát, elhatározta, hogy megvált az élettől. Végzetes tettét a háza kertjében követte el, ahol egy fára felakasztotta magát. Mire hozzátartozói rátaláltak, már halott volt.

— **Risthez fordultak a szörénymegyei nyugdíjasok.** Tudósítónk jelenti: Tegnap jöttek össze értekezletre a szörénymegyei nyugdíjasok, hogy katasztrófálissá vált helyzetüket megbeszéljék. Mindenáron cselekedni kell, volt a jelszó. Az értekezlet folyamán erős bírálatok hangzottak el a kormány, különösen pedig Argetoianu pénzügyminiszter ellen, akit azzal vádolnak, hogy az általuk a nyugdíjnyújtás részére befizetett összegekből az állam részére 1 milliárd 700 millió lejt kölcsön vett, majd egy kétszázszázalékos törvénnyel elintézte a visszafizetést azzal, hogy a nyugdíjakat az állam fizeti. Az állam ezen kötelezettségének nem tesz eleget, sőt az azóta befizetett 10 százalékos levonásokat se adják át a nyugdíjalapnak. Elhatározták, hogy memorandummal fordulnak a pénzügyminiszterhez, amelyet egy küldöttség útján fognak átadni, ennek eredménytelensége esetén perrel támadják meg az államot nyugdíjaik kifizetéséért. Az értekezlet sürgönnyel fordult Risthez, Franciaország pénzügyi megbízottjához, közbenjárásért kérve a nyugdíjak kifizetéséért.

— **Felvágta gégejét a ráborult szekér alati.** Marosvásárhelyről jelentik: Borzalmas szerencsétlenség áldozatául esett Schifter József fővárdi fuvaros. Schifter egy megrakott szekér fával egy magasabb domb kanyarulatánál hajtott, amikor a szekér felborult és a fa tetején ülő gazdát a rakomány maga alá temette. A szerencsétlenül járt gazda attól való félelmében, hogy a súlyos rakomány agyonnyomja, a szekér alatt elővette nagy kinnal bicskáját és átvágta a gégejét. Mire a falubeliek ráakadtak és kiszabadították borzalmas helyzetéből, már akkora vérvesztéset szenvedett, hogy nem tudták megmenteni az életnek. Kórházszállítás után rövidesen kiszendvedt.

— **Beszüntette az üzemét a legnagyobb vagonjavító üzem.** Bukarestből jelentik: Az ország egyik legnagyobb vagonjavító üzemé, a brailai Franco-Române elhatározta, hogy leállítja üzemét és kényszer szabadságra küldi munkásait. Az üzembeszüntetésre az adott okot, hogy a CFR nem teljesítette szerződésbeli kötelezettségét a vállalattal szemben és nem látta el megrendelésekkel, a már végzett munka elenértékét pedig nem fizette ki. Az üzembeszüntetés következtében nem kevesebb, mint 1000 munkás és üzemi iparos vált munkanélkülivé. A kényszer szabadságolások május 7-ike óta nagyobb turnusokban tart.

— **Negyvener lej egy színelőadásért.** Amelyet meg sem tartottak. Nagykárolyi tudósítónk jelenti: A bukaresti Nemzeti Színháznak egy alkalmi társulata még a múlt évben Nagykárolyban járt, de ott nem tudott előadást tartani. A mozibérlő, akié a színház bérlője, nem engedhette át a kért napra a színházat, mert éppen akkor érkezett meg a hangos filmet vetítő gépe és azt szerelte be és próbálta ki. A kis alkalmi társulat elment Nagykárolyból anélkül, hogy előadást tartott volna és — beperelte a várost. A társulat elsőfokon meg is nyerte a pert és a bíróság a várossal szemben negyven-ezer lej kártérítést ítél a társulatnak azért, mert a kérdéses estén Nagykároly-

ban nem játszhatott. A belügyminiszter most arra utasította Nagykároly városát, hogy a megítélt negyven ezer lej irányozza elő a pótköltségvetésben, hogy ha netalán a szintársulat a várossal szemben a további fórumoknál is pernyertes lenne és az ítélet jogerőre emelkedne, legyen fedezet, amelyből ezt az összeget kifizethessék.

— **ELŐFIZETŐINK** kísérjék figyelemmel a címükükön feltüntetett lejáratot. A lap zavartalan expedíálása érdekében gondoskodjanak idejében a lejárt előfizetés megújításáról s ha akár póstán, akár megbízottunk útján megújították az előfizetést, figyeljék meg, hogy 8 napon belül az új lejárat szerepel-e a címükön.

— **Felakasztotta magát, mert félt, hogy késik a konverzió.** Marosvásárhelyről jelentik: Az utóbbi időben Marosmegyében az öreg gazdák szinte járványszerűen követnek el öngyilkosságot. Rövid időn belül már a hatodik idős gazda meg önkéze által az élettől. Maroshévízen Székely Miklós hatvankét éves gazdálkodó, aki csak nemrég a falu legmódosabb gazdája volt, attól való félelmében, hogy a konverzió késik és minden elveszti és kénytelen lesz majd végignézni családjának nyomorát, elhatározta, hogy megvált az élettől. Végzetes tettét a háza kertjében követte el, ahol egy fára felakasztotta magát. Mire hozzátartozói rátaláltak, már halott volt.

— **Risthez fordultak a szörénymegyei nyugdíjasok.** Tudósítónk jelenti: Tegnap jöttek össze értekezletre a szörénymegyei nyugdíjasok, hogy katasztrófálissá vált helyzetüket megbeszéljék. Mindenáron cselekedni kell, volt a jelszó. Az értekezlet folyamán erős bírálatok hangzottak el a kormány, különösen pedig Argetoianu pénzügyminiszter ellen, akit azzal vádolnak, hogy az általuk a nyugdíjnyújtás részére befizetett összegekből az állam részére 1 milliárd 700 millió lejt kölcsön vett, majd egy kétszázszázalékos törvénnyel elintézte a visszafizetést azzal, hogy a nyugdíjakat az állam fizeti. Az állam ezen kötelezettségének nem tesz eleget, sőt az azóta befizetett 10 százalékos levonásokat se adják át a nyugdíjalapnak. Elhatározták, hogy memorandummal fordulnak a pénzügyminiszterhez, amelyet egy küldöttség útján fognak átadni, ennek eredménytelensége esetén perrel támadják meg az államot nyugdíjaik kifizetéséért. Az értekezlet sürgönnyel fordult Risthez, Franciaország pénzügyi megbízottjához, közbenjárásért kérve a nyugdíjak kifizetéséért.

— **GYILKOS TOHOZ** társas autókírándulás pünkösdkor, (15—16-án), jelentkezni lehet péntek estig az Európa menetjegyirodában, Brassó, Korona-szálló és Föder-tözsében Sepsiszentgyörgyön.

— **A BRASSÓI „SPARTA” DALÁRDA** május hó 12-én, csütörtökön este megkezdte a dalpróbákat, az új helyiségben, (Jekeli-féle vendéglő, Str. Juliu Maniu, Vasut utca 59. szám). Ugyanott beiratást és befizetéseket eszközöl, valamint vezetőségi ülést tart a „Sparta” sportegyesület. A tagok pontos megjelenését kéri a vezetőség. (e)

— **ELVESZETT** május 10-én Rónay Lajos névre szóló soffőrigazolvány. A becsületes megtaláló kéri, adja le a brassói kiadóhivatalba, jutalom ellenében. (e)

— **A BRASSÓI CFR. NYUGDÍJASOK MOZGALMA.** A brassói CFR. nyugdíjasok is belekerültek abba a rettentő forgatagba, mely az ország nyugdíjasait ellenállhatatlan erővel sodorja a nyomoruság szakadéka felé. — Hosszu ideje nem kapták meg nyugdíjukat, úgy, hogy ennek következtében már az éhínség réme is beköltözött szomorú hajlékaikba. Hogy ezen a kétségbeejtő helyzeten segítsenek, a brassói CFR. nyugdíjasok elhatározták, hogy illetékes helyen feltárják súlyos helyzetüket és kérik fogják a sürgős orvoslást. E célból küldöttség keresi fel a megye prefektusát, kit a nyugdíjasok érdekében való intervencióra kérnek fel. A küldöttség május hó 13-án, pénteken délelőtt 9 órakor gyűl össze a pénzügyi palota előtt, hogy onnan a prefektus elé járuljanak. A vezetőség ez uton is felkéri a küldöttség tagjait, hogy a jelzett helyen és időben okvetlenül jelenjenek meg.

— **Ki a nagyobb ur, a pénzügyigazgató, vagy az adóellenőr?** Csikszeredei tudósítónk jelenti: Rendkívül jellemző eset történt a csiktaplocai adóhivatalnál. Kocsis András brassói fakereskedő cég csikszentdomokosi fiókjának a vezetője megjelent a csiktaplocai adóhivatalnál, hogy fizetése után lerója a havi 4 százalékos kereseti adót. A befizetést március havára akarta eszközölni azzal a mai körülmények között nagyon is érthető és elfogadható indoklással, hogy csak most jutott hozzá a fizetéséhez. A perceptor nem is támasztott akadályokat, el akarta fogadni a pénzt, de közpölepet hirtelen az adóellenőr, Bonatiu ur és utasította a perceptor, hogy a késedelmes fizetés miatt az összeg kétszeresét követelje, büntetés címén. A tisztviselő nem nyugodott bele ebbe a megoldásba, hanem felkereste Iliescu pénzügyigazgatót, aki írásba rendelte el a rendes összeg bevételzését azzal az indoklással, hogy nem lehet hamarabb követelni a négy százalékos adót, mint ahogyan a tisztviselő kapja a fizetését. Bonatiu ur azonban felettese írásos rendelkezését sem ismerte el, hanem felvette a kihágási jegyzőkönyvet a vállalat ellen. Nyilvánvaló ebből az esetből, hogy a jelen körülmények között a legnagyobb ur az adóellenőr, aki itélkezik elevenek és holtak felett és rendreutasítja a feletteseit is.

Dobrescu bukaresti főpolgármester Budapest. Budapestről jelentik: Dobrescu bukaresti főpolgármester tiszteletére tegnap a főváros diszvacso rát adott a Gellért-szállóban, mely alkalommal Ripka Ferenc Budapest fő polgármestere tartott meleghangú, üdvözlő beszédet, hangsúlyozva Dobrescu budapesti látogatásának jelentőségét. Poharát Bukarest felvirágzására ültette. Dobrescu hasonló szellemben válaszolt.

— **Marosmegyei hírek.** Tudósítónk jelenti: Márkus Illés, Iszlo községi bíró, hivatalos ügyek intézésére szállott ki a falu határába. Munka közben örültség tört ki rajta, előrántotta kését és négy súlyos sebet ejtett magát. Beszállították a marosvásárhelyi kórházba, ahol megállapították, hogy a háboruban szerzett súlyos idegbaj következményeképpen tört ki rajta az elmezavar. — A marosvásárhelyi petroleumfinomító üzem 25 munkásának és segédmunkásának mondott fel. Az eddig kitűnően menő üzemet a mostani gazdasági viszonyok kényszerítik a munkáslétszám csökkentésére. — Lakatos Máté és Moldovan Gyula nyáradszentannai cigányok azzal vezették félre a gyengeelméjű Pallade György gazdát, hogy olyan pénzcsináló gépet találtak ki, a mellyel rövidesen milliókat lehet szerezni. A gazda beugrott a cigánycselbe s először 10 ezer, majd újabb 26 ezer lejt adott át a cigányoknak. Később azonban rájött, hogy becsapták és feljelentette a cigányokat, akiket második fokon a tábla 6—6 hónapi elzárásra ítél. — Szász Rózsa főápolónő volt a székelyudvarhelyi kórháznál s ebben a minőségében 20 darab kórházi lepedőt elidegenített. A törvényszék három hónapi elzárással sújtotta a hűtlen főápolónőt. A tábla helybenhagyta az ítéletet.

Asíra Mozdó Brassó

Ma, csütörtökön utoljára fut a

„Dollár papa”

című vígjáték Heinz Rühmann, Hedy Kiesler, Junkermann szereplőkkel.

Holnap, péntektől kezdve előadásra kerül az „UFA” gyönyörű filmböhozáta

Express-házasság

Főszerében Dolly Haas, Heinz Rühmann, Verebas Ernő és Fritz Grünbaum.

Tfjúság

A KENYÉRHEGY

Erdélyi rege
Írta: MARKOVITS EDITH

Öreg pászlortól hallottam ezt a történetet.

Valamikor régen, sok-sok évvel ezelőtt, élt Erdélyben egy gazdag földesúr. Hatalmas, cifra palotában lakott és messze földön minden ember az ő buzáját aratta, az ő nyáját legeltette.

Egyszer aztán a gazdag ember, mit gondolt, mit nem, többé nem adott senkinek buzát, hanem megörökléte az egész és a rengeteg sok lisztből egy hatalmas kenyéret süttetett. Akkor volt az óriási kenyér, mint egy hegy. Ott állt a gazdag ember palotája mellett és csodájára jártak az emberek. De őriztette is ám a gazdag ember! Éjjel-nappal szolgálk álltak a kenyérhegy körül és vigyáztak, hogy egy morzsát se csipjen le belőle senki.

A sok szegény ember dehogy is nyult volna a kenyérhegyhez! Inkább éheztek, de nem akartak rászorulni a gazdag emberre. Csak a sok kis leány és fiu nem tudta megérteni, hogy miért fogyott ki egyszerre a kenyér. A kis szájak nem elégedtek meg magyarázatokkal: enni akartak. És egy napon a gyermekek szülői elmentek a gazdag emberhez és kenyeret kértek tőle. A gazdag ember kinezett az ablakon. Ott állt a hatalmas kenyér sértetlenül, gögösen, bután terpeszkedve a sik földön, mintha onnan nőtt volna ki és a nagy duc a tetején, úgy nézett ki, mint sziklás hegytő. Körülette mozdulatlanul álltak a jegyveres örök.

Nézte, nézte a gazdag ember, azután így szólt:

— Azt akarom, hogy mindig láthassam az óriási kenyeret. Nem adok a kenyérhegyből egy falatot sem.

A sok szegény ember csüggedten ment haza és otthon elmondták, hogy miért jöttek vissza üres kézzel.

Sötét éjszaka borult a falura. Az apró kis méceket már mindenütt eloltották és pihenni tértek az emberek. Csillag sem ragyogott és a fekete éjszakában innen is, onnan is fehér kis alakok jöttek. Az éhes gyermekek voltak. A falu szélén összegyűltek és rövid tanácskozás után megindultak az óriási kenyér felé. Óvatosan lopóztak a sötétben és meglepődve látták, hogy az örök a földön aluszna és mindegyik mellett ott hever hosszú kardja.

A gyermekek megkötözték az örököt, a kardokat összeszedték és velük, mint valami hatalmas késekkel, vágni kezdték a nagy kenyeret.

Egész éjjel vágták a nagy karéjakat, hogy jusson belőle mindenkinek. Már derengett a hajnal, amikor végre abba hagyták és visszamentek a faluba.

A gazdag embert korán reggel felköltötte a szakácsa.

— Uram, nincs egy darab kenyér sem a házba.

— Nem baj, azért van mit enni, vágjál az óriás kenyérből.

A szakács ijedten jött vissza.

— Egy falat kenyérünk sincs. Valami szörnyűség történt az éjjel, a nagy kenyér kővé vált.

A gazdag ember felugrott és kinézett az ablakon. A reggeli fényben hatalmas hegyet látott, amelynek egyik oldalából nagy darab hiányzott. A napsugárban ragyogó sziklák gúnyosan vigyorogtak a gazdag ember remült, halálsápadt arcába.

Piski mellett egy különös furcsa alakú hegy emelkedik, amelynek egyik oldalából, mintha kidágtak volna egy darabot. Olyan az egész hegy, mint egy hatalmas kenyér, amelyből egy óriási karéjt oágott le valaki.

Nótázó jómagam

Magányosan járok,
Száz tövisre hágok, —
Mégis csak nótázok.

Rongy ruhában járok,
Didergek és fázok, —
Mégis csak nótázok.

Remény nélkül állok,
Mégpáltóra várok, —
Mégis csak nótázok.

Mert ameddig látok,
Nappilágot látok, —
Mindég csak nótázok!.

Udvarhely.

BOTAR BELA

PÓTLÓREJTVÉNY

Henter Béla, Brassó.

— örgy
— Irich
— ászló
— nna
— lona
— éter
— kos
— ajos

Helyesen kipótolva elhunyt magyar költő nevét adják.

Nagyrészt helyes megfejtést küldtek be: Henter Béla és Anna, Brach Ilonka, Bedő Karcsi, Elephant Béla, Antus Mariska, Gersch Eleonóra, Rosenfeld Bella, Kuligovszky Béla, Gombos Janika, Léb Ernő, Krizbay Benedek, Kaszovitz Hajni, Nagy Magdus, Roessler Jenő, Walz Ivánka, Incze Vilma, Ungvári Zoltán Miklós, ifj. Egető Albert, Rosenberg Tibor, Petke Ede, Szép Marigka, Szép Annus és Balás Béla.

Az április hó 30-iki mellékletünk Fejtörőjének helyes megfejtése:

Kis keresztrejtvény: Vízszintesen: koldus, bors, rá, savó, magány,
Függőlegesen: dob, hus, lovag, Dráva, sas, ont.

Sakkrejtvény: A. J. Ezalatt a várba gyors hradók mentek, A király lejött és sok nagy uri rendek.

Betűrejtvény: Hős, Pál.

Rejtett nevek: Adél, Magda, Márta, Anna, Olga, Szidi, Ida, Irén, Erzs, Pálma.

Felelj, ha tudsz! Kőrösi Csoma Sándornak a sirja az indiai Darselingben van.

A könyvkötést Luca Pacciola találta fel. A Laatoka tó, Finnországban van, Európa legnagyobb tava.

A péntek a mohamedánok ünnepnapja. A jutalomkönyvet Szép Annus, Balás Béla és Kuligovszky Béla nyerték.

Fejtörő

KÉPREJTVÉNY

Brach Ilonka, Nagykaroly.

Goldstein Terus, Crasna.

Brassói Lapok abbé ír

BETŰREJTVÉNY

Petke Ede, Illyefalva.

Elephant Béla, Brassó.

EGYENLETREJTVÉNY

Rosenfeld Bella, Nagyvárad.

a = szülő
b = víz felett van
c = magánhangzó
a + b + c = kis erdélyi városkával.

B. L. & OLDAL

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

CSIGABIGA ÉS A CSEREBOGÁR

Borzasztó hőség volt. A cserebogár a tűző napsugarak előtt egy tormalevél árnyékába húzódott, ahol a csigabiga az igazak álmát aludta hüvös házában. A cserebogár sokáig figyelte irigykedve a háztulajdonost és ezt gondolta magában: — Oh, milyen jó dolga van ennek a csigának, ahova megy, magával viheti kényelmes, megszokott házáat, senki sem veheti el tőle. Mig én minden éjjel új lakást kereshetek magamnak, eső, zivatar, hőség elől is más-más menedék után kell néz-nem.

A csiga felébredt, kidugta háza tornácán álmos fejét, nagyot ásított, körülnézett s ott látta maga előtt a cserebogarat. Hosszasan ránézett és végre így szólt:

— Oh, te boldog halandó, hogy irigylem sorsodat, teher nélkül élhetsz és szaladgálhatsz a világban, nem kell mindig lakásodat magaddal cipelned. Ha tudnád, milyen kínos nekem, hogy házam van s nélküle sehová se mmehetek és ez a nyűg még ababn is akadályoz, ha ellenség elől akarok menekülni.

A cserebogár erre azt mondta:

— Látod, éppen téged irigyelvek én, a mikor meglátalak hazaddal, hogy nekem soha sem kell idegen helyen aludnod, egész életedet egy kellemes, csak résszedre épített otthonban töltheted. Úgy lát-szik, minden jónak meg van a hátránya

UJ RUHA...

Uj ruhát kapott a Peti,
Először van rajta.
Illik rá jól, a szövet is
Nagyon rendes fajta.

Nézik apus, meg anyuska,
Sok pénzt adtak rája.
Örülnek is, hogy Petinek
Ily szép a ruhája.

Nézi Peti, simogatja
Jobbrul is, meg balrul...
Az árnyéka nagy délcegen
Néz reá a falrul...

Anyuska szól: örülsz, Peti?
S szól Petike: ebbe
Egy a hiba: hogy a szabó
Pénzt nem tett a zsebbe...

Somlyó Zoltán

is, persze, erre mi gyarlók nem is gondoltunk. A jó Isten mindent bölcsen osztott el, úgy hogy a legjobb, ha mi, a teremtményei, nem zúgolódunk és nem irigykedünk egymásra, hanem megelégszünk az általunk kapotttal, ami nekünk osztályrészünk.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresi kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Nem

Kiárusítás

Nem

Végeladás

Nem

Üzlet-feloszlás

De állandó

Olcsó-árak

Csak az

ELBE

-ben
BRASSÓ, KAPU-U. 50.

Székelyudvarhelyen, elsőrendű fekvésű vendéglő, nagy beállóval, eladó. Felvilágosítást ad Varró Elek ugyanott. 17664

SAROLEA 500-as MOTOR-KERÉKPÁR majdnem új, olcsón eladó. Érdeklődéseket szíveségből továbbít: Bartha Árpád, Sft. Gheorghe. 17761

TAXAMÉTER autók részére teljesen új, 400 lejért eladó. Misu Stein, Bukarest, Str. Polizu 16. 17881

Jókarban levő 503-as Fiat autó 8000 lejért eladó. Cim 17875 szám alatt a brassói kiadóban.

Modern, befelé nyíló ablakok és ajtók olcsón eladók. Cim 17874 szám alatt a brassói kiadóban.

Keresek megvételre komplett 18 colos jó állapotban levő gátert. Benke műmalom. Esz-telnek, u. p. Bereck. 17873

Házasság

Elfoglaltságomnál fogva ez uton keresem jövődöbelimet. Keresztény özvegyember, harminchat éves, gyári üzemevezető vagyok. Biztosított jövedelemem kívül jelentékeny ingatlan vagyonom, pénzem van, érthető tehát, ha újabb nősülsémmel a hölgy személyiségét tartom szem előtt. Kisgyermekemnek gondos anyát és magamnak hűséges hitvesársat óhajtok. Nincs időm feleslegesen ismerkedni, ezért csakis gyermekszerező és otthonkedvelő hölgy levelét kérem. CSA LÁDSZERETŐ" jeligére a brassói kiadóba. (Postrestante papirkosárba). 17792

B. L. Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Braşov—Brassó, Kapu-utca 56—58. Telefon interurban: (szerk. és kiadóhivatal): 1—77 és 82. Bucureşti—Bukarest I, Bulevardul Şchitei Măgureanu 21. — Telefonszám 363—64.

Fiókkiadóhivatal és szerkesztőség Hunyad és Alsófehérvármegye részére: Déva, Str. Ion Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza).

Főmegbízott a Regát részére: Dán Mózes, Bukarest, Str. Mihai Cogălniceanu 30. MEGBIZOTTAK. Bukarest: Dán Dániel, Gerő Sándor, Kohn Jenő és Bartalis Ferenc. Ploegti Grün Simon — Dés: Oszán Kálmán (Kovács Samu-u. 8) — Kolozsvár: Neumann Igazgató (Str. Dubalarilor 7. volt Timár-utca) — Torda-Aranyos, Marostorda- és Kisküküllő megyékre kerületi megbízott Bernát Ernő (Tg.-Mureş, Str. Câmpului 8) — Marosvásárhely — Nagyvárad: Szabó László (Strada Constantei 2.) — Szatmár: Váradi József (Csokonai-utca 10.) — Udvarhelymegye és Székelyudvarhely: Varró Elek (Orbán Balázs-utca 31). Szilágyosmlyó: Helyparin Ernő. — Temes-, Arad- és Krassószörényvármegyékre Némédy Gábor (Temesvár, IV. Bem-utca 31) — Torda: Dénes József (Str. Regele Ferdinand 25).

Központi szervezők pénzfelvételei jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes. HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálok.

MÁJUS 14.